

Regeling cultuurparticipatie provincies en gemeenten 2009-2012

Enquête 2010: uitkomsten

Annelies van der Horst
Annelies Maarschalkerweerd

Regeling cultuurparticipatie provincies en gemeenten 2009-2012

Enquête 2010: uitkomsten

Amsterdam, 29 april 2011

Annelies van der Horst
Annelies Maarschalkerweerd

Met medewerking van:
Stella Blom

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding onderzoek	3
1.2	Onderzoeksaanpak	3
1.3	Leeswijzer	4
2	Conclusies en aandachtspunten	5
3	Het programma cultuurparticipatie	8
3.1	Doelstellingen	8
3.2	Doelgroepen	10
3.3	Verbinding met andere beleidsterreinen	11
3.4	Programmalijnen en projecten	14
3.5	De uitvoering van het programma in beeld	17
4	Monitoring en evaluatie	20
4.1	Zicht op de uitvoering	20
4.2	Onderzoeken in 2009- 2010	21
4.3	Monitoring en evaluaties 2011 - 2012	22
5	Kennisvragen en kennisactiviteiten	24
5.1	Organisatie van kennisdeling	24
5.2	Behoeftte aan kennis en informatie over procesmatige aspecten	25
5.3	Behoeftte aan kennis en informatie op inhoudelijke aspecten	27
5.4	Activiteiten Fonds voor Cultuurparticipatie	28
	Bijlagen	31
Bijlage 1	Responsoverzicht	32
Bijlage 2	Tabellen	33
Bijlage 3	Projecten cultuurparticipatie	34

1 Inleiding

1.1 Aanleiding onderzoek

De regeling 'Cultuurparticipatie voor gemeenten en provincies 2009-2012' is ontworpen door het Fonds voor Cultuurparticipatie in overleg met het Interprovinciaal Overleg (IPO), de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW).

De regeling is nu twee jaar van kracht. De regeling volgt op het Actieplan Cultuurbereik 2001-2008 en is opgezet om het cultuurparticipatiebeleid van de deelnemende gemeenten en provincies te ondersteunen. Het vormt het inhoudelijke en procedurele kader voor de decentralisatie uitkering cultuurparticipatie en is bedoeld voor het stimuleren van de actieve cultuurparticipatie van *alle* burgers in Nederland.

Het fonds en de partners spraken af om de uitvoering en de resultaten van de regeling te monitoren en de regeling in 2012 te evalueren. De monitor en de evaluatie zijn vooral bedoeld om *te leren en te verbeteren* en niet om te verantwoorden en af te rekenen. Het fonds initieert en faciliteert in het 'Kennisatelier voor actieve cultuurparticipatie' onderzoek en andere kennisactiviteiten. Uitgangspunt voor de activiteiten is een gezamenlijke informatie- en kennisbehoefte van gemeenten, provincies en Fonds.

In opdracht van het Fonds voor Cultuurparticipatie ontwikkelt DSP-groep een jaarlijkse enquête onder de deelnemende gemeenten en provincies. De eerste editie vond plaats in 2009. Het Fonds wil met de enquêtes de ervaringen van gemeenten en provincies met de programma's cultuurparticipatie inzichtelijk maken voor alle deelnemers aan de regeling. Met de opbrengst en de analyse daarvan kunnen gemeenten en provincies leren van elkaars ervaringen, bijvoorbeeld door activiteiten in het Kennisatelier.

Voor u ligt de tweede editie van de enquête over de regeling cultuurparticipatie. Waar in het eerste meetjaar de nadruk lag op de ontwerp- en de opstartfase, gaat de enquête dit jaar vooral in op de uitvoering van het programma en op de monitoring en evaluatie van die uitvoering.

1.2 Onderzoeksaanpak

Digitale enquête

DSP-groep en het Fonds Cultuurparticipatie hebben gekozen voor een kwantitatief onderzoek met een digitale enquête onder de deelnemende gemeenten en provincies. Een digitale enquête, omdat dit een efficiënte manier is om vergelijkbare gegevens te inventariseren.

De uitkomst van de digitale enquête geeft een beeld van de ervaringen met de programma's Cultuurparticipatie, maar het is onvermijdelijk dat de beantwoording van de enquête nieuwe vragen oproept over het feitelijk verloop, de motivering van gemaakte keuzen en de thema's waarover men kennis wil verwerven. Het instrument enquête kent hier zijn beperkingen, maar aanvullende informatie kan natuurlijk worden verkregen langs andere

wegen, bijvoorbeeld via kwalitatief onderzoek (interviews met provincies en gemeenten of de selectie en presentatie van goede voorbeeldprojecten).

DSP-groep heeft de reacties op en de opbrengst van de eerste enquête gebruikt voor de vraagformulering en de inrichting van de enquête in 2010.

Respons

De meeste respondenten vulden de vragenlijst in tussen 26 november 2010 en 13 december 2010. Deze periode is verlengd tot en met 9 februari 2011 om nog meer provincies en gemeenten in de gelegenheid te stellen deel te nemen aan het onderzoek.

Er nemen 12 provincies en 35 gemeenten deel aan de regeling Cultuurparticipatie. Uiteindelijk hebben 9 provincies en 32 gemeenten de digitale vragenlijst volledig ingevuld. We danken de gemeenten en provincies voor het invoeren van hun gegevens.

Dat betekent echter ook dat 3 provincies en 3 gemeenten de enquête onvolledig of niet hebben ingevuld. Een paar hiervan geeft tijdgebrek als oorzaak aan, bij de andere is de oorzaak onduidelijk. Een instrument dat bedoeld is voor onderling leren en verbeteren werkt natuurlijk het beste wanneer alle deelnemers meedoen en dat is nu niet het geval. Voor het Fonds en voor ons een punt van aandacht.

Tabel 1.1 Responsverdeling

	Aantal	Respons	%	Non-respons	%
Provincies	12	9	75	3	25
Gemeenten	35	32	91	3	9
Totaal	47	41	87	6	13

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 geven wij een samenvatting van conclusies en aandachtspunten. Daarna volgt in hoofdstuk 3 de uitvoering van de regeling cultuurparticipatie; we kijken naar de huidige doelstellingen, doelgroepen en diverse aspecten van de uitvoering. Hoofdstuk 4 geeft vervolgens een beeld hoe gemeenten en provincies omgaan met het monitoren en evalueren van het programma. We beschrijven de kennisvragen en de behoefte(n) van gemeenten en provincies en hun ervaringen met de kennisactiviteiten in hoofdstuk 5. In de bijlage staat een overzicht van de respondenten.

2 Conclusies en aandachtspunten

Uitvoering van het programma Cultuurparticipatie

Doelstellingen

- Aan de doelstellingen die gemeenten en provincies zichzelf hebben gesteld in de programma's cultuurparticipatie kunnen ze over het algemeen redelijk tot goed vorm geven. Het doel om cultuureducatie te verankeren komt het snelst dichterbij. Het bereiken van nieuwe doelgroepen, het stimuleren van vernieuwende uitingen van volkscultuur en een sterkere culturele identiteit van bewoners blijken in de praktijk lastiger te realiseren.

Doelgroepen

- Het bereik onder de belangrijkste drie doelgroepen jongeren, onderwijs en, meer algemeen, de inwoners van de gemeenten en provincies, gaat goed tot redelijk goed. Vooral het bereik onder de doelgroep onderwijs gaat uitstekend. Het bereiken van specifieke groepen als bewoners van achterstandswijken, westerse en niet-westerse allochtonen is voor een aantal gemeenten een lastige taak. Provincies vinden senioren en de ongeorganiseerde amateurkunstenaars verhoudingsgewijs weer lastiger te bereiken.

Verbinding met beleid

- Op beleidsmatig niveau zoeken gemeenten en provincies aansluiting met het bredere cultuurbeleid en met onderwijs en jeugdbeleid. Opvallend is dat gemeenten minder aansluiting zoeken tussen cultuurparticipatie en de WMO. Cultuurparticipatie wordt door een aantal gemeenten wel verknoot met de wijkaanpak (krachtwijken).

Programmalijnen en projecten

- De gemeentelijke en provinciale programma's cultuurparticipatie ondersteunen projecten. Er zijn door de gemeenten in 2009 en 2010 1.164 projecten gesubsidieerd en de provincies subsidiëren in totaal 742 projecten.
- De praktijk leert dat de programmalijn amateurkunst bij gemeenten en provincies grotendeels volgens plan verloopt. Deze programmalijn omvat ook het grootste aantal projecten. De programmalijn Cultuureducatie is tweede in een aantal projecten. Gemeenten geven hier aan dat de programmalijnen geheel of grotendeels volgens de plannen lopen. De provinciale projecten lopen grotendeels volgens plan. Op Volkscultuur hebben gemeenten en provincies naar verhouding de minste projecten ingezet en provincies kijken in deze programmalijn af van de oorspronkelijke plannen.
- Provincies en gemeenten ondersteunen ook projecten die niet bij een, maar bij meer programmalijnen zijn onder te brengen. Daarnaast komt op basis van de uitkomsten ook de vraag op hoe de hoeveelheid gesubsidieerde projecten zich verhoudt tot (de span of control bij) de doelgerichte aansturing van het gemeentelijke of provinciale programma cultuurparticipatie.

Algemene aspecten van de uitvoering

- In de uitvoering van de gemeentelijke programma's cultuurparticipatie, worden voornamelijk de financiering, het versterken van de bestaande

samenwerking, de betrokkenheid van externe partners en de korte lijnen met partijen goed beoordeeld.

- De aanvragen uit de sector amateurkunst zijn voor veel gemeenten een heikel punt. Waarom de amateurkunst voor veel gemeenten heikel is wordt niet duidelijk. Betreft het de inhoud van de amateurkunstprojecten, de kwaliteit of misschien het aantal aanvragen?
- Bij de provincies verloopt de uitvoering van het programma cultuurparticipatie redelijk tot goed. Vooral de planning en financiering van het programma lopen goed, maar ook op het gebied van samenwerking, betrokkenheid en korte lijnen met partijen is men zeer tevreden.
- Gemeenten zijn niet onverdeeld positief over de samenwerking met de provincies.
- Gemeenten en provincies maken zich duidelijk zorgen over het perspectief op financiële verankering van het programma. Gemeenten en provincies verkeren door de bezuinigingen in onzekerheid over het beschikbaar blijven van de middelen.
- Gemeenten en provincies zijn gematigd tevreden over de monitoring en evaluatie binnen de uitvoering van de programma's.

Monitoring en evaluatie

- Gemeenten en provincies kiezen vooral voor de financiële en inhoudelijke verantwoording van de gesubsidieerde activiteiten om zicht te houden op de uitvoeringspraktijk. Dat was in 2009 ook zo.
- Bijna de helft van de gemeenten en op een na alle provincies doen onderzoek voor de monitoring en evaluatie van het programma. Het onderzoek richt zich vooral op onderdelen van het programma.
- Gemeenten laten het onderzoek vooral uitvoeren door het gemeentelijk bureau voor onderzoek en statistiek, een extern onderzoeksbureau of de uitvoeringsorganisatie. Provincies voeren zelf veel van de onderzoeken uit en schakelen daarnaast net als gemeenten hun eigen onderzoeksbureau, een extern onderzoeksbureau of de uitvoeringsorganisatie in.
- Er wordt veel openbaar gepubliceerd. Driekwart van de provincies tegen een derde van de gemeenten.
- De meeste gemeenten en bijna alle provincies gaan hun programma (ook) in 2011 en 2012 monitoren en/of evalueren. Ruim een kwart van de gemeenten weet dat nog niet. Ongeveer de helft van de gemeenten en provincies laat onderzoek doen.

Kennisvragen en kennisactiviteiten

Behoefte aan meer procesmatige kennis en informatie

- Gemeenten hebben behoefte aan ideeën en mogelijkheden voor de evaluatie van effecten (69%) en monitoring van de uitvoering (63%) van beleid. Daarnaast geeft meer dan de helft van de gemeenten aan dat zij meer ideeën en mogelijkheden wenst over de evaluatie van de doelmatigheid van beleid en het monitoren van (vormen van) actieve cultuurparticipatie.
- Ruim de helft van de gemeenten geeft aan dat zij graag kennis en informatie zou ontvangen over de praktische toepassing van het monitoren van de uitvoering, het resultaat van beleid, de evaluatie van effecten en doelmatigheid van beleid. Deze aspecten zijn gelijk aan de voornaamste aspecten waarvoor gemeenten graag ideeën en mogelijkheden krijgen aangedragen.

- Bij de provincies ligt de behoefte aan ideeën en mogelijkheden over procesmatige aspecten eveneens bij de evaluatie van effecten van beleid en de evaluatie van doelmatigheid. Daarnaast hebben zij vooral behoefte aan ideeën en mogelijkheden voor beleidsontwikkeling of beleidsontwerp.
- Provincies hebben vooral behoefte aan kennis over praktische toepassing bij de evaluatie van de doelmatigheid

Behoeftte aan meer inhoudelijke kennis en informatie

- Gemeenten hebben behoefte aan zowel ideeën en mogelijkheden als praktische toepassing op het thema 'maatschappelijke effecten van cultuurparticipatiebeleid' (78%) en het thema 'culturele belangstelling van jongeren'. Ook geeft de helft van de gemeenten aan dat zij praktische kennis kunnen gebruiken bij wijkgerichte cultuurparticipatie, cultuur voor ouderen en talentontwikkelingsbeleid.
- Provincies hebben een kennisbehoefte, zowel aan ideeën als aan praktische toepassing, op de thema's 'maatschappelijke effecten van cultuurparticipatiebeleid' en 'talentontwikkelingsbeleid en -projecten'

De activiteiten van het Fonds Cultuurparticipatie

- Over het algemeen genomen zijn de respondenten tevreden over de activiteiten van het Fonds, met een gemiddelde waardering van 6.8. Er zit een verschil in waardering en populariteit van de activiteiten tussen gemeenten en provincies.
- Provincies en gemeenten wensen meer uitwisseling van goede voorbeelden en projectmodellen en een gezamenlijke verkenning van de periode 2013 – 2016. Provincies en gemeenten hebben behoefte aan meer informatie over de effecten van projecten die talentontwikkeling stimuleren en over ontwikkelingen in de sector amateurkunst.

3 Het programma cultuurparticipatie

Gemeenten en provincies hebben in het programma cultuurparticipatie doelstellingen en doelgroepen vastgesteld. Ook maakten zij keuzen in de positionering van het programma cultuurparticipatie ten opzichte van het provinciale en gemeentelijke cultuurbeleid, en ten opzichte van de andere beleidsterreinen zoals economie, ruimtelijke ordening en sociaal beleid.

Het is interessant om na twee jaar na te gaan wat de voornaamste doelen van provincies en gemeenten zijn en de mate waarin het lukt om hier in de praktijk vorm aan te geven en dus de doelen te halen. We kijken of de geprioriteerde doelgroepen daadwerkelijk bereikt worden door de activiteiten van het programma en met welke beleidsterreinen verbinding wordt gezocht. Ook maakt de enquête duidelijk hoe de uitvoering van de programma's verloopt. We vroegen ook naar succesvolle projecten en hebben deze in bijlage 3 opgenomen.

3.1 Doelstellingen

De algemene doelstelling van de regeling cultuurparticipatie is 'het stimuleren van de actieve cultuurparticipatie van alle burgers, te beginnen bij jongeren' en deze doelstelling stellen provincies en gemeenten zich ook. Binnen de algemene doelgroep 'bewoners' kiezen de meeste gemeenten en provincies vooral specifiek voor de jeugd. Gemeenten kiezen daarna vooral voor de cultuureducatie en provincies voor een sterke culturele infrastructuur.

Tabel 3.1 Doelstellingen¹

Gemeenten		Provincies	
1	Actieve cultuurparticipatie van bewoners vergroten	1	Actieve cultuurparticipatie van bewoners vergroten
2	Actieve cultuurparticipatie van jeugd vergroten	2	Actieve cultuurparticipatie van jeugd vergroten
3	Verankering van cultuureducatie	3	De culturele infrastructuur versterken
4	Amateurkunst versterken	4	Amateurkunst versterken
5	Cultureel klimaat met ruimte voor talent en vernieuwing	5	Vernieuwende uitingen van volkscultuur stimuleren

Wanneer de respondent aangeeft dat een doelstelling belangrijk is binnen het provinciale of gemeentelijke programma, is bij de betreffende doelstelling gevraagd in hoeverre het daadwerkelijk lukt om aan het doel vorm te geven.

Noot 1 Voor de uitgebreide tabellen verwijzen we u naar bijlage 2, tabel 2.1 en tabel 2.2.

Het onderstaande overzicht geeft aan in hoeverre het gemeenten lukt om aan de gestelde doelstellingen vorm te geven.

Tabel 3.2 Gemeentelijke doelstellingen in de gemeentelijke praktijk (%)

Doelstelling programma cultuurparticipatie (n=32)	Goed	Redelijk	Niet zo goed	(nog) Niet bekend
Actieve cultuurparticipatie van bewoners vergroten	25	59	0	13
Actieve cultuurparticipatie van jeugd vergroten	47	41	0	9
Verankering van cultuureducatie	53	28	13	3
Amateurkunst versterken	28	41	6	9
Cultureel klimaat met ruimte voor talent en vernieuwing	19	44	6	3
Nieuwe doelgroepen bereiken	6	31	25	9
De culturele infrastructuur versterken	22	38	6	3
Vernieuwende uitingen van volkscultuur stimuleren	22	25	6	13
De culturele identiteit van bewoners versterken	6	38	3	13
Innovatie en vernieuwing	9	25	6	6
Overige doelstellingen	9	6	0	6

Het vergroten van de actieve cultuurparticipatie (bewoners en jeugd) verloopt redelijk tot goed (84%). Ruim de helft van de gemeenten geeft aan dat 'het verankeren van cultuureducatie' goed gaat, iets minder dan een derde geeft aan dat het redelijk verloopt en in 13% van de gemeenten verloopt dit in de praktijk niet naar wens. Het bereiken van nieuwe doelgroepen blijkt een lastige opgave, zeker 25% van de gemeenten heeft daar in de praktijk moeite mee.

Ook provincies geven aan dat ze over het algemeen redelijk tot goed vorm kunnen geven aan de door hen gestelde doelen van het programma cultuurparticipatie. Het onderstaande overzicht geeft aan in hoeverre het provincies lukt om aan de door hen gestelde doelen vorm te geven.

Tabel 3.3 Provinciale doelstellingen in de provinciale praktijk (%)

Doelstelling programma cultuurparticipatie (n=9)	Goed	Redelijk	Niet zo goed	(nog) Niet bekend
Actieve cultuurparticipatie van bewoners vergroten	22	44	0	22
Actieve cultuurparticipatie van jeugd vergroten	33	33	11	11
Verankering van cultuureducatie	56	0	11	22
Amateurkunst versterken	33	33	0	11
Cultureel klimaat met ruimte voor talent en vernieuwing	22	33	0	11
Nieuwe doelgroepen bereiken	11	33	0	22
De culturele infrastructuur versterken	33	33	0	11
Vernieuwende uitingen van volkscultuur stimuleren	22	33	22	11
De culturele identiteit van bewoners versterken	22	0	22	22
Innovatie en vernieuwing	33	22	0	11
Overige doelstellingen	44	0	0	22

Het verankeren van cultuureducatie verloopt goed bij meer dan de helft van alle provincies. Het stimuleren van vernieuwde uitingen van volkscultuur en het versterken van de culturele identiteit van bewoners zijn voor provincies lastiger te realiseren.

3.2 Doelgroepen

In de programma's cultuurparticipatie geniet de doelgroep jongeren in alle provincies en gemeenten prioriteit, gevolgd door alle inwoners en het onderwijs. Dit is in overeenstemming met de uitkomsten van de enquête 2009.

Tabel 3.4 Doelgroepen van gemeenten (n=32)

Doelgroepen	Gemeenten	
	N	%
Jongeren	32	100
Onderwijs	29	91
Alle inwoners	26	81
Ongeorganiseerde amateurkunstenaars	24	75
Bewoners van achterstandswijken	23	72
Niet-westerse allochtonen	11	34
Laag opgeleide jongeren	10	31
Overige doelgroepen	10	31
Speciaal onderwijs	9	28
Westerse allochtonen	9	28
Senioren	7	22
Jongeren met een verstandelijke of lichamelijke beperking	6	19

Na de eerste drie doelgroepen lopen de doelgroepen bij provincies en gemeenten uiteen. De ongeorganiseerde amateurkunstenaars staan bij gemeenten op de vierde plaats (75%) en bij de provincies op de vijfde (67%). Gemeenten richten zich meer op bewoners van achterstandswijken en niet-westerse allochtonen en deze doelgroepen hebben weinig prioriteit bij provincies. In de enquête 2009 werden bewoners in achterstandswijken expliciet als aparte doelgroep genoemd door gemeenten en enkele provincies. De resultaten van dit jaar versterken het beeld dat in de eerdere meting naar voren kwam. Het lijkt erop dat het programma cultuurparticipatie meer dan voorheen een plek heeft gekregen in de wijkaanpak.

Tabel 3.5 Doelgroepen van provincie (n=9)

Doelgroepen	Provincies	
	N	%
Jongeren	9	100
Onderwijs	8	89
Alle inwoners	8	89
Overige doelgroepen	7	78
Ongeorganiseerde amateurkunstenaars	6	67
Laag opgeleide jongeren	3	33
Speciaal onderwijs	2	22
Senioren	2	22
Bewoners van achterstandswijken	1	11
Niet-westerse allochtonen	1	11
Jongeren met een verstandelijke of lichamelijke beperking	1	11
Westerse allochtonen	0	0

Weinig gemeenten en provincies zien het speciaal onderwijs, senioren en jongeren met een verstandelijke of lichamelijke beperking als doelgroep voor het programma cultuurparticipatie. Geen van de provincies richt zich specifiek op westerse allochtonen.

Op de vraag welke doelgroepen belangrijk zijn om te bereiken met de activiteiten van het programma volgt de vraag in welke mate gemeenten en provincies deze doelgroepen in de praktijk ook daadwerkelijk weten te bereiken.

Het daadwerkelijke bereik is per doelgroep enkel gevraagd wanneer een gemeente of provincie aan geeft dat zij deze doelgroep wil bereiken.

Tabel 3.6 Bereik van de doelgroepen door gemeenten (%)

Doelgroepen (n=32)	Goed	Redelijk	Niet zo goed	(nog) Niet bekend
Jongeren	41	59	0	0
Onderwijs	79	14	3	3
Alle inwoners	31	46	4	19
Ongeorganiseerde amateurkunstenaars	27	32	18	23
Bewoners van achterstandswijken	13	65	22	0
Niet-westerse allochtonen	0	55	27	18
Laag opgeleide jongeren	0	80	10	10
Speciaal onderwijs	78	22	0	0
Westerse allochtonen	0	44	22	33
Senioren	29	43	14	14
Jongeren met een verstandelijke of lichamelijke beperking	17	67	17	0
Overige doelgroepen	20	60	0	20

Gemeenten beoordelen het bereik onder de doelgroep onderwijs het beste, het bereik onder de twee andere belangrijke doelgroepen jongeren en alle inwoners van de gemeenten, wordt vooral als redelijk tot goed beoordeeld. Het bereiken van groepen zoals bewoners van achterstandswijken, westerse en niet-westerse allochtonen is voor een aantal gemeenten een lastige taak.

Tabel 3.7 Bereik van de doelgroepen door provincies (%)

Doelgroepen (n=9)	Goed	Redelijk	Niet zo goed	(nog) Niet bekend
Jongeren	22	56	11	11
Alle inwoners	50	25	0	25
Onderwijs	100	0	0	0
Ongeorganiseerde amateurkunstenaars	33	33	33	0
Laag opgeleide jongeren	33	67	0	0
Senioren	50	0	50	0
Speciaal onderwijs	50	50	0	0
Bewoners van achterstandswijken	100	0	0	0
Jongeren met een verstandelijke of lichamelijke beperking	100	0	0	0
Niet-westerse allochtonen	100	0	0	0
Overige doelgroepen	43	29	0	29

Onderwijs is voor vrijwel alle provincies een belangrijke doelgroep en zij weten het onderwijs in de praktijk ook goed te bereiken. Ook het bereiken van jongeren en alle inwoners verloopt redelijk tot goed. De doelgroepen senioren en ongeorganiseerde amateurkunstenaars zijn voor provincies moeilijker te bereiken.

3.3 Verbinding met andere beleidsterreinen

Gemeenten en provincies streven naar verbindingen tussen het programma cultuurparticipatie en bestaand gemeentelijk en provinciaal beleid. Dit betreft de andere onderdelen van cultuurbeleid en het sociaal, ruimtelijk en economisch beleid.

Tabel 3.8 Streven naar verbinding (n=32)

Beleidssterreinen	Gemeenten	
	N	%
Andere onderdelen cultuurbeleid	32	100
Onderwijsbeleid	28	88
Jeugdbeleid	27	84
Beleid Sociale Zaken	15	47
Ruimtelijk beleid	8	25
Integratie- en minderhedenbeleid	8	25
Overige beleidssterreinen	8	25
Beleid Economische Zaken	7	22
Diversiteitbeleid	7	22
Sportbeleid	6	19
Wmo beleid	4	13

Gemeenten en provincies streven voornamelijk naar verbinding van het programma cultuurparticipatie met het bredere terrein van cultuurbeleid en met onderwijs - en jeugdbeleid. Gemeenten zoeken daarnaast aansluiting met het sociaal beleid en provincies met ruimtelijk beleid. Dit past bij de kerntaken van beide overheden. Samenwerking met de uitvoering van de WMO scoort laag bij gemeenten, dat valt op, want ook de WMO kent een participatiedoelstelling.

Tabel 3.9 Streven naar verbinding (n=9)

Beleidssterreinen	Provincies	
	N	%
Andere onderdelen cultuurbeleid	9	100
Onderwijsbeleid	6	67
Jeugdbeleid	6	67
Ruimtelijk beleid	5	56
Beleid Sociale Zaken	4	44
Beleid Economische Zaken	4	44
Wmo beleid	3	33
Sportbeleid	3	33
Integratie- en minderhedenbeleid	1	11
Diversiteitbeleid	1	11
Overige beleidssterreinen	2	22

Vervolgens vroegen we de gemeenten en provincies die streven naar verbinding met een beleidssterrein naar de mate waarin het leggen van de verbinding met dit beleidssterrein in de praktijk goed vorm krijgt.

Gemeenten geven over het algemeen aan dat het goed tot redelijk lukt om verbinden te leggen op de belangrijkste beleidssterreinen (cultuur-, onderwijs- en jeugdbeleid). Slechts enkele gemeenten geven aan dat verbinding met het onderwijs- en jeugdbeleid in de praktijk maar moeizaam vorm krijgt.

Tabel 3.10 Beleidsterreinen van gemeenten (%)

Beleidsterreinen (n=32)	Goed	Redelijk	Matig	Slecht	Weet ik (nog) niet
Andere onderdelen cultuurbeleid	63	34	0	0	3
Onderwijsbeleid	43	36	18	0	4
Jeugdbeleid	33	56	4	0	7
Ruimtelijk beleid	13	80	0	0	7
Beleid Economische Zaken	25	63	13	0	0
Beleid Sociale Zaken	13	88	0	0	0
Wmo beleid	0	67	17	0	17
Sportbeleid	14	71	0	0	14
Integratie- en minderhedenbeleid	50	50	0	0	0
Diversiteitsbeleid	50	0	25	0	25
Overige beleidsterreinen	63	5	0	0	13

Opvallend is dat geen enkele gemeente aangeeft dat het leggen van verbindingen tussen het cultuurparticipatieprogramma en andere beleidsterreinen slecht lukt in de praktijk. Wel geven een aantal respondenten aan dat nog niet bekend is of de verbindingen met diversiteits-, WMO- en sportbeleid daadwerkelijk gerealiseerd worden.

Tabel 3.11 Beleidsterreinen van provincies (%)

Beleidsterreinen (n=9)	Goed	Redelijk	Matig	Slecht	Weet ik (nog) niet
Andere onderdelen cultuurbeleid	78	22	0	0	0
Onderwijsbeleid	83	17	0	0	0
Jeugdbeleid	40	40	0	0	20
Ruimtelijk beleid	40	20	40	0	0
Beleid Economische Zaken	0	50	0	25	25
Beleid Sociale Zaken	25	50	0	0	25
Wmo beleid	0	50	50	0	0
Sportbeleid	33	33	0	33	0
Integratie- en minderhedenbeleid	0	100	0	0	0
Diversiteitsbeleid	0	0	0	0	100
Overige beleidsterreinen	0	50	0	0	50

Ook provincies geven aan dat het goed tot redelijk lukt om verbinden te leggen met de belangrijkste beleidsterreinen (cultuur-, onderwijs- en jeugdbeleid). Provincies lijken op het oog kritischer op de mate van succes van de verbindingen, zij geven voor sportbeleid en economische zaken aan dat de verbinding slecht gemaakt kan worden.

3.4 Programmalijnen en projecten

Provincies en gemeenten subsidiëren projecten uit het programma cultuurparticipatie. Gemeenten subsidieerden in 2009 – 2010 1164 projecten en provincies gezamenlijk in totaal 742 projecten. Dat houdt in dat elke gemeente en provincie gemiddeld 23 projecten per jaar ondersteunt. Sommige gemeenten brengen het programma onder bij een andere organisatie. De gemeente subsidieert dan geen projecten.

Tabel 3.12 Totaal aantal projecten programma cultuurparticipatie (n=41)

Gemeenten		Provincies	
Aantal projecten	1164	Aantal projecten	742
Minimum aantal	0	Minimum aantal	26
Maximum aantal	250	Maximum aantal	224
Gemiddeld aantal	36,4	Gemiddeld aantal	82,4

Gemeenten en provincies hebben voor de regeling cultuurparticipatie programma's opgesteld voor de periode 2009-2012. Het programma bestaat uit vastgestelde programmalijnen en thema's. De programmalijnen zijn amateurkunst, cultuureducatie en volkscultuur. De thema's zijn diversiteit, vernieuwing en verankering.

Programmalijn Amateurkunst

Het actief beoefenen van kunst, uit passie, liefhebberij of engagement, zonder daarmee primair in het levensonderhoud te willen voorzien.

Programmalijn Cultuureducatie

De verzamelnaam voor kunsteducatie, erfgoededucatie en media-educatie.

- Cultuureducatie is leren over, door en met cultuur. Ook het leren beoordelen, genieten en zelf beoefenen van kunst – binnen- en buitenschools – hoort daarbij.
- Kunsteducatie omvat de disciplines: beeldende kunst, dans, literatuur, muziek, theater en audiovisuele kunst. Ook toegepaste kunsten en wereldcultuur maken hier onderdeel van uit.
- Erfgoededucatie heeft betrekking op archeologie, cultuurlandschap, monumenten, musea, archieven en bibliotheken en omvat een breed spectrum aan activiteiten voor allerlei publieksgroepen, die zowel kennis en begrip als beleving van erfgoed tot doel hebben.
- Media-educatie gaat over het leren interpreteren van de inhoud van media, het bepalen door welke belangen of waardesystemen deze worden gestuurd en het bewust worden van de plaats en rol van media in het persoonlijke en maatschappelijke leven.

Programmalijn Volkscultuur

Het geheel van cultuuruitingen dat als wezenlijk wordt ervaren voor specifieke groepen, steeds onder verwijzing naar traditie, verleden en nationale, regionale of lokale identiteiten.

Bij het overzien van de programmalijnen valt op dat het aantal projecten per programmalijn opgeteld niet overeenkomt met het totaal aantal opgevoerde projecten. Bij gemeenten vinden we een afwijking van 69 projecten, bij provincies van 191. Er zijn respondenten die alleen het totaal aantal projecten hebben ingevuld en geen verdeling over de programmalijnen hebben gemaakt.

De respondenten geven aan dat niet alle gesubsidieerde projecten direct onder een van de programmalijnen zijn onder te brengen. Gemeenten en provincies subsidiëren projecten in een breed kader van de regeling cultuurparticipatie. Er zijn 351 projecten bij gemeenten en 135 projecten bij provincies die, volgens de respondenten, niet direct aan een van de programmalijnen zijn te verbinden. Dat is opmerkelijk. Met een slag om de arm leiden wij hieruit af dat de programmalijnen overlappen en dus niet scherp genoeg afgebakend zijn.

Tabel 3.13 Projecten, die niet onder een programmalijn vallen

Gemeenten		Provincies	
Aantal projecten	351	Aantal projecten	135
Minimum aantal	0	Minimum aantal	0
Maximum aantal	220	Maximum aantal	89
Gemiddeld aantal	11,0	Gemiddeld aantal	15,0

Hierna geven we per programmalijn aan hoe de uitvoering van de programmalijn verloopt en wat het aantal projecten is dat vanuit de programmalijn gesubsidieerd wordt. Ook geven we een aantal voorbeelden van projecten in de diverse gemeenten en provincies.

Programmalijn: Amateurkunst

De uitvoering van de programmalijn amateurkunst verloopt bij een meerderheid van de gemeenten (78%) en provincies (89%) grotendeels volgens plan. Er zijn drie gemeenten die in de uitvoering behoorlijk afwijken van het oorspronkelijke plan.

Tabel 3.14 Verloop van de uitvoering (n=41)

	Gemeenten		Provincies	
	N	%	N	%
Programmalijn amateurkunst				
Geheel volgens plan	4	13	1	11
Grotendeels volgens plan	25	78	8	89
Uitvoering wijkt behoorlijk af van plan	3	9	0	0

Naar verhouding omvat de programmalijn Amateurkunst de meeste projecten (meer dan 350). Het aantal projecten is bij provincies en gemeenten nagenoeg gelijk.

Tabel 3.15 Projecten programmalijn Amateurkunst (n=41)

Gemeenten		Provincies	
Aantal projecten	362	Aantal projecten	354
Minimum aantal	0	Minimum aantal	0
Maximum aantal	55	Maximum aantal	94
Gemiddeld aantal	11,1	Gemiddeld aantal	40,2

Programmalijn: Cultuureducatie

De uitvoering van de programmalijn cultuureducatie verloopt bij 44% van de gemeenten volgens plan, bij nagenoeg een gelijk aantal gemeenten verloopt de uitvoering grotendeels volgens plan. Provincies (67%) geven aan dat de uitvoering grotendeels volgens plan verloopt. Er zijn enkele gemeenten en een provincie die in de uitvoering behoorlijk afwijken van het oorspronkelijke plan.

Tabel 3.16 Verloop van de uitvoering (n=41)

Programmalijn Cultuureducatie	Gemeenten		Provincies	
	N	%	N	%
Geheel volgens plan	14	44	2	22
Grotendeels volgens plan	13	41	6	67
Uitvoering wijkt behoorlijk af van plan	5	16	1	11

Vanuit de programmalijn cultuureducatie worden door gemeenten en provincies een behoorlijk aantal projecten gesubsidieerd, onderstaande tabel geeft een overzicht.

Tabel 3.17 Projecten programmalijn Cultuureducatie (n=41)

Gemeenten		Provincies	
Aantal projecten	284	Aantal projecten	340
Minimum aantal	0	Minimum aantal	4
Maximum aantal	69	Maximum aantal	119
Gemiddeld aantal	8,9	Gemiddeld aantal	37,8

Programmalijn: Volkscultuur

De uitvoering van de programmalijn volkscultuur verloopt bij de meeste gemeenten (75%) en ruim de helft van de provincies (56%) grotendeels volgens plan. Er zijn twee gemeenten en drie provincies die in de uitvoering behoorlijk afwijken van het oorspronkelijke plan.

Tabel 3.18 Verloop van de uitvoering (n=41)

Programmalijn Volkscultuur	Gemeenten		Provincies	
	N	%	N	%
Geheel volgens plan	6	19	1	11
Grotendeels volgens plan	24	75	5	56
Uitvoering wijkt behoorlijk af van plan	2	6	3	33

De programmalijn Volkscultuur omvat naar verhouding de minste projecten, zowel bij gemeenten als bij provincies. Opvallend is ook dat een derde van de provincies melden dat de uitvoering van deze programmalijn afwijkt van het oorspronkelijke plan.

Tabel 3.19 Projecten programmalijn Volkscultuur(n=41)

Gemeenten		Provincies	
Aantal projecten	236	Aantal projecten	104
Minimum aantal	0	Minimum aantal	1
Maximum aantal	70	Maximum aantal	51
Gemiddeld aantal	7,4	Gemiddeld aantal	11,6

De programmalijnen samen

Provincies en gemeenten geven aan dat de projecten in de programmalijn amateurkunst grotendeels volgens de plannen verlopen. Deze programmalijn omvat het grootste aantal projecten. De programmalijn Cultuureducatie is tweede in lijn qua aantal projecten. Bij de gemeenten verlopen de projecten geheel of grotendeels volgens de plannen. Bij de meeste provincies verlopen de projecten grotendeels volgens plan. Binnen de programmalijn Volkscultuur ondersteunen gemeenten en provincies naar verhouding de minste projecten en vooral de provincies wijken in deze programmalijn af van de oorspronkelijke plannen.

3.5 De uitvoering van het programma in beeld

De uitvoering van de projecten op het niveau van de programmalijnen verloopt grotendeels of geheel volgens het oorspronkelijke plan. Naast de uitvoering van de projecten is het van belang om inzicht te krijgen in de uitvoeringsaspecten van het gehele programma cultuurparticipatie.

Gemeenten

Gemeenten beoordelen de uitvoering van het programma cultuurparticipatie vooral positief op de onderdelen financiering, het versterken van de bestaande samenwerking, de betrokkenheid van externe partners en de korte lijnen met partijen. Het lukt gemeenten vooral minder goed om uitvoering te geven aan de samenwerking met de provincie. De planning van het programma vormt in de uitvoering bij een aantal gemeenten ook een vraagstuk.

Tabel 3.20 Planning, financiering en samenwerking gemeenten (%)

	Goed	Redelijk	Matig	Slecht	(nog) niet bekend
Planning	44	47	9	0	0
Financiering	75	22	0	0	3
Samenwerking met gemeente(n)	31	9	3	0	56
Samenwerking met provincie	22	16	13	0	50
Samenwerking met andere partijen	56	34	0	0	9
Bestaande samenwerking versterken	66	28	3	0	3

Gemeenten zijn goed tot redelijk tevreden over de uitvoering van het programma op aspecten van betrokkenheid, afspraken en draagvlak. Het ontwikkelen van nieuwe projecten en het maken van prestatieafspraken met culturele instellingen wordt iets minder goed beoordeeld. De aanvragen uit de sector amateurkunst zijn voor zeker 21 % van de gemeenten een heikel punt. Waarom gemeenten deze aanvragen een heikel punt vinden (gaat het om kwaliteit, aantal, inhoud of omvang van de aanvraag) kunnen we niet uit de antwoorden herleiden en vraagt om nader onderzoek.

Tabel 3.21 Betrokkenheid, afspraken en draagvlak gemeenten (%)

	Goed	Redelijk	Matig	Slecht	(nog) niet bekend
Betrokkenheid van gemeentelijke/provinciale organisatie	47	28	6	0	19
Betrokkenheid van externe partners	69	25	6	0	0
Afspraken maken met interne en externe partners	53	41	6	0	0
Ontwikkelen van nieuwe projecten	44	38	13	0	6
Prestatieafspraken maken met culturele instellingen	47	28	13	0	13
Korte lijnen met partijen	66	34	0	0	0
Het draagvlak voor cultuurparticipatie onder doelgroepen	34	56	6	0	3
Aanvragen uit de sector amateurkunst	34	28	19	3	16

Opvallend is dat aspecten die te maken hebben met de huidige stand van zaken en uitvoering van het programma over het algemeen beter worden beoordeeld dan de aspecten die te maken hebben met het verankeren, monitoren en evalueren van het programma cultuurparticipatie. Het perspectief op de inhoudelijke verankering van cultuurparticipatie lijkt positief, gemeenten maken zich duidelijk zorgen over de beschikbaarheid van budget en de monitoring van onderdelen van het programma.

Tabel 3.22 Verankering, monitoring en evaluatie gemeenten (%)

	Goed	Redelijk	Matig	Slecht	(nog) niet bekend
Perspectief op financiële verankering	3	34	38	19	6
Perspectief op organisatorische verankering	22	44	25	3	6
Perspectief op inhoudelijke verankering	44	41	13	0	3
Monitoring van (onderdelen van) het programma	28	38	31	0	3
Evaluatie van (onderdelen van) het programma	28	53	13	0	6

Provincies

De provincies beoordelen de planning, financiering en de samenwerking eerder positief dan de gemeenten. Bij de provincies verloopt de uitvoering van het programma cultuurparticipatie redelijk tot goed. Vooral de planning en financiering van het programma lopen goed, maar ook op het gebied van samenwerking, betrokkenheid en de korte lijnen met partijen is men zeer tevreden.

Tabel 3.23 Planning, financiering en samenwerking provincies (%)

	Goed	Redelijk	Matig	Slecht	(nog) niet bekend
Planning	78	22	0	0	0
Financiering	100	00	0	0	0
Samenwerking met gemeente(n)	56	44	0	0	0
Samenwerking met provincie	22	0	0	0	78
Samenwerking met andere partijen	67	33	0	0	0
Bestaande samenwerking versterken	67	33	0	0	0

Een aantal provincies geeft aan dat de betrokkenheid van de provinciale organisaties en de ontwikkeling van nieuwe projecten matig tot uitvoering komt. Het perspectief op financiële verankering van het programma lijkt voor provincies, net als bij de gemeenten, vooralsnog het grootste struikelblok (zie tabel 5.6). Over de hele linie zijn provincies negatiever over de verankering, monitoring en evaluatie dan de gemeenten.

Tabel 3.24 Betrokkenheid, afspraken en draagvlak provincies (%)

	Goed	Redelijk	Matig	Slecht	(nog) niet bekend
Betrokkenheid van gemeentelijke/provinciale organisatie	56	33	11	0	0
Betrokkenheid van externe partners	67	33	0	0	0
Afspraken maken met interne en externe partners	44	44	0	0	11
Ontwikkelen van nieuwe projecten	33	44	22	0	0
Prestatieafspraken maken met culturele instellingen	33	44	0	0	22
Korte lijnen met partijen	67	33	0	0	0
Het draagvlak voor cultuurparticipatie onder doelgroepen	33	44	0	0	22
Aanvragen uit de sector amateurkunst	33	56	0	0	11

Tabel 3.25 Verankering, monitoring en evaluatie provincies (%)

	Goed	Redelijk	Matig	Slecht	(nog) niet bekend
Perspectief op financiële verankering	11	11	56	22	0
Perspectief op organisatorische verankering	11	67	11	0	11
Perspectief op inhoudelijke verankering	33	56	11	0	0
Monitoring van (onderdelen van) het programma	22	67	11	0	0
Evaluatie van (onderdelen van) het programma	11	67	11	0	11

4 Monitoring en evaluatie

Hoe houden provincies en gemeenten een vinger aan de pols bij de uitvoering van het programma cultuurparticipatie? In dit hoofdstuk wordt gekeken op welke manier gemeenten en provincies zicht houden op de uitvoering van het programma. Ook geven provincies en gemeenten aan of zij in de afgelopen periode evaluaties of onderzoeken hebben uitgevoerd of dat zij dat in de toekomst nog van plan zijn.

In de vraagstelling wordt driedelig onderscheid gemaakt tussen:

- 1 Wat en hoe doet men aan monitoring en evaluatie?
- 2 Wordt er onderzoek gedaan ten behoeve van monitoring en evaluatie?
- 3 Zijn er publicaties voortgekomen uit monitoring, evaluatie en onderzoek?

Overigens kunnen gemeenten en provincies de uitkomsten van onderzoek terugvinden in de bibliotheek van Cultuurnetwerk Nederland.

4.1 Zicht op de uitvoering

Er bestaan verschillende methoden om zicht te houden op de uitvoering van een programma. De meeste gemeenten volgen de uitvoeringspraktijk via de financiële en inhoudelijke verantwoording van de gesubsidieerde activiteiten, die de subsidieontvangers moeten indienen. Dat was in 2009 ook de meest gebruikte methode. Gemeenten houden daarnaast geregeld voortgangsgesprekken met betrokkenen en brengen een bezoek aan de projecten die met subsidie worden georganiseerd. Minder dan de helft van de gemeenten doet onderzoek of evalueert (delen van) het programma.

Tabel 4.1 Zicht op de uitvoering bij gemeenten (n=32)

Manieren	N	%
Financiële verantwoording van gesubsidieerde activiteiten	30	94
Inhoudelijke verantwoording van gesubsidieerde activiteiten	30	94
Geregelde voortgangsgesprekken met betrokkenen	29	91
Projecten bezoeken	28	88
Tussentijdse evaluaties (op onderdelen)	15	47
Onderzoek laten uitvoeren	10	31
Overigen	1	3

De provincies monitoren de uitvoering van het programma via de formele verantwoording van gesubsidieerde activiteiten, voortgangsgesprekken met betrokkenen en het bezoeken van de projecten. Tweederde van de provincies voert onderzoek uit naar de uitvoering van het programma en dat is dus, net als in 2009, meer dan bij de gemeenten. Minder dan de helft van de provincies evalueert het verloop van het programma.

Tabel 4.2 Zicht op de uitvoering bij provincies (n=9)

Manieren	N	%
Financiële verantwoording van gesubsidieerde activiteiten	9	100
Inhoudelijke verantwoording van gesubsidieerde activiteiten	9	100
Geregelde voortgangsgesprekken met betrokkenen	9	100
Projecten bezoeken	9	100
Onderzoek laten uitvoeren	6	67
Tussentijdse evaluaties (op onderdelen)	4	44
Overigen	1	11

4.2 Onderzoeken in 2009- 2010

in 2010 voerden 40% van de gemeenten en 89% van de provincies onderzoek uit voor de monitoring en evaluatie van het programma cultuurparticipatie. Dit is opvallend minder dan in 2009. Toen deed respectievelijk 71% van de gemeenten en 100% van de provincies onderzoek. Negentien gemeenten en één provincie voerden in 2009 en 2010 geen onderzoek uit.

Tabel 4.3 Onderzoek naar het programma bij gemeenten (n=32)

	N	%
Onderzoek naar het gehele programma	3	9
Onderzoek naar onderdelen van het programma	10	31
Nee, er is geen onderzoek gedaan	19	59

Van de provincies en gemeenten die wel onderzoek doen, zijn er zijn drie gemeenten en twee provincies die onderzoek laten doen naar het gehele programma cultuurparticipatie. De rest doet onderzoek op onderdelen van het programma.

Tabel 4.4 Onderzoek naar het programma bij provincies (n=9)

	N	%
Onderzoek naar het gehele programma	2	22
Onderzoek naar onderdelen van het programma	6	67
Nee, er is geen onderzoek gedaan	1	11

Gemeenten hebben vooral kwantitatief onderzoek laten uitvoeren zoals bevolkingsonderzoek en enquêtes of hebben op andere wijzen een onderzoek uitgevoerd. Provincies kiezen in meerderheid voor kwalitatief onderzoek, zoals interviews.

Tabel 4.5 Type onderzoek door gemeenten en provincies

	Gemeenten (n=13)		Provincies (n=8)	
	N	%	N	%
Kwantitatief onderzoek	9	69	4	50
Kwalitatief onderzoek	3	23	6	75
Andere wijzen van onderzoek	7	54	2	25

Het is opvallend dat zowel gemeenten en provincies meer onderzoekstypen hebben aangegeven. Dit geeft aan dat de gemeenten en provincies die onderzoek hebben gedaan in de jaren 2009 en 2010, in een aantal gevallen verschillende onderzoeken hebben uitgezet.

Het gemeentelijk en provinciale onderzoek wordt uitgevoerd door diverse organisaties. Gemeenten vragen vooral het gemeentelijk bureau voor onderzoek en statistiek om onderzoek uit te voeren. In een derde van de gevallen vraagt de gemeente een extern onderzoeksbureau. Net zo vaak is het de uitvoeringsorganisatie zelf die het onderzoek uitvoert.

Tabel 4.6 Uitvoerder van onderzoek bij gemeenten (n=13)

	N	%
Gemeentelijk Bureau voor Onderzoek en Statistiek	5	38
Extern onderzoeksbureau	4	31
Uitvoeringsorganisatie doet zelf onderzoek	4	31
De gemeente voert zelf het gehele onderzoek uit	3	23
Universiteit	2	15
Uitvoering deels door gemeente zelf en deels door derden	1	8
Overige	2	15

Provincies voeren zelf veel van het onderzoek uit en schakelen daarnaast, net als gemeenten, het eigen onderzoeksbureau (Provinciaal Bureau voor Onderzoek en Statistiek) in of kiezen voor een extern onderzoeksbureau of de uitvoeringsorganisatie.

Tabel 4.7 Uitvoerders van onderzoek bij provincies (n=8)

	N	%
De provincie voert zelf het gehele onderzoek uit	4	50
Provinciaal Bureau voor Onderzoek en Statistiek	2	25
Extern onderzoeksbureau	2	25
Uitvoeringsorganisatie doet zelf onderzoek	2	25
Uitvoering deels door provincie zelf en deels door derden	1	13
Universiteit	1	13
Overige	1	13

Wanneer provincies en gemeenten onderzoek doen naar het programma Cultuurparticipatie kunnen de uitkomsten van het onderzoek ook interessant zijn voor de andere gemeenten en provincies en voor het Fonds Cultuurparticipatie. De vraag is daarom of de onderzoeksresultaten vervat zijn in publicaties die beschikbaar zijn voor derden. Opvallend is dat provincies (78%) naar verhouding meer publiceren dan de gemeenten (31%).

Tabel 4.8 Publicaties 2009 – 2010 (n=41)

Publicaties	Gemeenten		Provincies	
	N	%	N	%
Ja, publicaties die beschikbaar zijn voor derden	8	25	6	67
Ja, publicaties die niet beschikbaar zijn voor derden	2	6	1	11
Nee, geen publicaties	22	69	2	22

4.3 Monitoring en evaluaties 2011 - 2012

Het programma Cultuurparticipatie heeft een looptijd tot en met 2012. De vraag is daarom ook of gemeenten en provincies van plan zijn om ook in die jaren de uitvoering van het programma te monitoren en te evalueren?

Het merendeel van gemeenten en provincies geeft aan dat zij daar in de aankomende twee jaar aan werken. Een enkele gemeente en provincie

geeft aan dat zij geen monitor of evaluatie zal uitvoeren. Voor 28% van de gemeenten is het nog niet bekend of er een monitor of evaluatie zal gaan plaatsvinden. Dat is opvallend, uit de enquête blijkt eerder dat gemeenten en provincies zich zorgen maken over cultuurparticipatie na 2012. Een monitor of evaluatie biedt de gemeente en provincie kennis waarmee de slaagingskansen van het programma groter wordt en goede resultaten bieden weer onderbouwing voor het voortzetten van het programma in de toekomst.

Tabel 4.9 Monitoring en evaluatie in de toekomst (n=41)

	Gemeenten		Provincies	
	N	%	N	%
Ja	22	69	8	89
Nee	1	3	1	11
(nog) niet bekend	9	28	0	0

Bijna de helft van de gemeenten en ruim de helft van de provincies zullen in 2011 – 2012 voor het monitoren en evalueren een of meer onderzoek(en) uitvoeren. Een groot aantal gemeenten en drie provincies weten nog niet of zij een onderzoek laten uitvoeren.

Tabel 4.10 Onderzoek in de toekomst (n=41)

	Gemeenten		Provincies	
	N	%	N	%
Ja	14	44	5	56
Nee	6	19	1	11
(nog) niet bekend	12	38	3	33

De voorgenomen activiteiten (monitoring, evaluatie en onderzoek) zullen wederom leiden tot nieuwe publicaties die ook in te zien zijn door de andere gemeenten, provincies, het Fonds en andere geïnteresseerden.

Tabel 4.11 Publicaties 2011 – 2012 (n=41)

Publicaties	Gemeenten		Provincies	
	N	%	N	%
Ja, publicaties die beschikbaar zijn voor derden	12	38	5	56
Ja, publicaties die niet beschikbaar zijn voor derden	2	6	2	22
Nee, geen publicaties	18	56	2	22

5 Kennisvragen en kennisactiviteiten

Provincies, gemeenten en Fonds Cultuurparticipatie werken alle aan het vergroten van de actieve cultuurparticipatie. Naast de individuele verantwoordelijkheid van elke gemeente en provincie is er dus ook een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor het welslagen. Bij zowel de individuele aanpak als de gezamenlijke aanpak kunnen gemeenten en provincies kennis delen en van elkaar leren. Het Fonds voor Cultuurparticipatie wil het delen van informatie en ervaringen graag bevorderen en ondersteunen.

Dit hoofdstuk zal ingaan op de wijze waarop gemeenten en provincies hun kennis delen en waar hun procesmatige en inhoudelijke behoefte aan ondersteuning ligt. Ook zal de wijze van ondersteuning door het Fonds Cultuurparticipatie aan de orde komen. Het Fonds wil immers zo goed mogelijk op de behoeften van gemeenten en provincies inspelen door aan te sluiten bij de actuele kennis- en informatievragen.

5.1 Organisatie van kennisdeling

Provincies en gemeenten kunnen de kennis die ze opdoen en de informatie die ze vergaren via verschillende kanalen ontsluiten voor derden.

Gemeenten delen hun kennis op diverse wijze, maar voornamelijk door het organiseren van bijeenkomsten die gericht zijn op ontmoeting en netwerken. Digitale methoden zoals websites lijken meer gebruikt te worden dan producten die je fysiek in handen krijgt, maar digitaal vervangt fysiek nog niet. Gemeenten kiezen ook voor berichtgeving via (lokale) kranten.

Tabel 5.1 Kennisdeling bij gemeenten (n=32)

	N	%
Bijeenkomsten gericht op ontmoeting, netwerk etc.	18	21
Website	17	20
(lokale) kranten	12	14
Nieuwsbrieven	11	13
Overige	10	12
Studiedagen, workshops etc.	6	7
(lokale) radio en televisie	6	7
Niet bezig met kennisdeling op het gebied van actieve cultuurparticipatie	4	5
Cultuurkrant en/of cultuurtijdschrift	2	2

Er zijn vier gemeenten die expliciet te kennen geven dat zij niet bezig zijn met kennisdeling op het gebied van actieve cultuurparticipatie.

Ook provincies maken voor kennisdeling vooral gebruik van bijeenkomsten die gericht zijn op ontmoeting en netwerken en websites. Provincies organiseren meer dan gemeenten studiedagen en workshops.

Tabel 5.2 Kennisdeling bij provincies (n=9)

	N	%
Bijeenkomsten gericht op ontmoeting, netwerk etc.	8	22
Studiedagen, workshops etc.	7	19
Website	7	19
Nieuwsbrieven	5	14
Overige	3	8
(lokale) kranten	2	6
(lokale) radio en televisie	2	6
Cultuurkrant en/of cultuurtijdschrift	1	3
Niet bezig met kennisdeling op het gebied van actieve cultuurparticipatie	1	3

Er is een provincie die expliciet te kennen geeft dat zij niet bezig is met kennisdeling op het gebied van actieve cultuurparticipatie.

5.2 Behoeftte aan kennis en informatie over procesmatige aspecten

Wij vroegen gemeenten en provincies of zij behoefte hebben aan meer kennis en informatie over procesmatige aspecten bij de uitvoering van het programma cultuurparticipatie.

Procesmatige ondersteuning kan op twee manieren worden vormgegeven: in de vorm van ideeën/mogelijkheden of in de vorm van praktische ondersteuning. Het Fonds Cultuurparticipatie wil graag weten op welke wijze gemeenten en provincies meer kennis en informatie over procesmatige aspecten behoeven.

Eerst komt de behoefte aan *ideeën en mogelijkheden* aan de orde. Gemeenten hebben voornamelijk behoefte aan ideeën en mogelijkheden voor de evaluatie van de effecten van het programma (69%) en voor de monitoring van uitvoering (63%). Daarnaast geeft meer dan de helft van de gemeenten aan dat zij meer kennis en informatie wenst over de evaluatie van de doelmatigheid van beleid en het monitoren van (vormen van) actieve cultuurparticipatie.

Tabel 5.3 Behoeftte aan ideeën en mogelijkheden in het proces bij gemeenten (n=32)

Procesmatige aspecten	N	%
Evaluatie van effecten en/of effectiviteit van beleid	22	69
Monitoren van uitvoering en resultaat van beleid	20	63
Evaluatie van doelmatigheid van beleid	19	59
Monitoring van (vormen van) actieve cultuurparticipatie	17	53
Monitoring van projecten	15	47
Evaluatie van projecten	15	47
Evaluatie van de uitvoering (procesevaluatie)	13	41
Beleidsontwikkeling of beleidsontwerp	11	34
Problemanalyse	7	22

Bij provincies ligt de behoefte aan ideeën en mogelijkheden over procesmatige aspecten eveneens bij de evaluatie van de effecten van beleid en de evaluatie van de doelmatigheid. Daarnaast hebben zij vooral behoefte aan ideeën en mogelijkheden voor beleidsontwikkeling of beleidsontwerp, iets wat bij de gemeenten minder sterk aan de orde is (zie tabel 5.4).

Tabel 5.4 **Behoeftte aan ideeën en mogelijkheden in het proces bij provincies (n=9)**

Procesmatige aspecten	N	%
Evaluatie van effecten en/of effectiviteit van beleid	6	67
Evaluatie van doelmatigheid van beleid	6	67
Beleidsontwikkeling of beleidsontwerp	6	67
Monitoring van (vormen van) actieve cultuurparticipatie	5	56
Probleemanalyse	4	44
Monitoren van uitvoering en resultaten van beleid	4	44
Evaluatie van de uitvoering (procesevaluatie)	3	33
Monitoring van projecten	2	22
Evaluatie van projecten	2	22

Er is ook gevraagd naar de behoefte(n) aan *praktische toepassing* die gemeenten en provincies hebben in het proces.

Ruim de helft van de gemeenten geeft aan dat zij graag kennis en informatie zou hebben over de praktische toepassing van het monitoren van de uitvoering en het resultaat van beleid en de evaluatie van effecten en doelmatigheid van beleid. Deze aspecten zijn gelijk aan de voornaamste aspecten waarvoor gemeenten graag ideeën en mogelijkheden krijgen aangedragen.

Tabel 5.5 **Behoeftte aan praktische toepassing in het proces bij gemeenten (n=32)**

Procesmatige aspecten	N	%
Monitoren van uitvoering en resultaat van beleid	19	56
Evaluatie van effecten en/of effectiviteit van beleid	18	56
Evaluatie van doelmatigheid van beleid	18	56
Monitoring van (vormen van) actieve cultuurparticipatie	17	53
Evaluatie van de uitvoering (procesevaluatie)	17	53
Evaluatie van projecten	14	44
Monitoring van projecten	13	41
Beleidsontwikkeling of beleidsontwerp	10	31
Probleemanalyse	7	22

Bij de helft van de gemeenten bestaat behoefte aan meer kennis en informatie over de praktische toepassing bij het monitoren van actieve cultuurparticipatie en bij de evaluatie van de uitvoering.

Provincies hebben vooral behoefte aan kennis over praktische toepassing bij de evaluatie van de doelmatigheid. Daarnaast hebben zij deze behoefte bij procesmatige aspecten als beleidsontwikkeling of beleidsontwerp en bij de evaluatie van effectiviteit (zie tabel 5.6).

Tabel 5.6 **Behoeftte aan praktische toepassing in het proces bij provincies (n=9)**

Procesmatige aspecten	N	%
Evaluatie van doelmatigheid van beleid	6	67
Beleidsontwikkeling of beleidsontwerp	5	56
Evaluatie van effecten en/of effectiviteit van beleid	5	56
Monitoring van (vormen van) actief cultuurparticipatie	4	44
Probleemanalyse	3	33
Monitoren van uitvoering en resultaat van beleid	3	33
Evaluatie van de uitvoering (procesevaluatie)	3	33
Monitoring van projecten	2	22
Evaluatie van projecten	2	22

Zowel gemeenten als provincies benoemen dezelfde procesmatige aspecten waarop zij meer kennis en informatie wensen, of dat nu om ideeën en mogelijkheden gaat of om praktische ondersteuning.

Dit kan twee dingen betekenen:

- 1 De aspecten in het proces worden door de organisaties erg lastig gevonden en zij hebben behoefte aan zowel ideeën en mogelijkheden als meer praktische toepassing.
- 2 De organisaties vinden het onderscheid tussen ideeën/mogelijkheden en praktische toepassing lastig of onduidelijk te maken. Afgaande op de algemene toelichting die diverse respondenten geven bij de enquête, lijkt de tweede mogelijkheid het meest voor de hand te liggen.

5.3 Behoeftte aan kennis en informatie op inhoudelijke aspecten

Ook wanneer we kijken naar de kennisbehoefte van gemeenten en provincies op inhoud, maken we onderscheid in de ondersteuning met ideeën/mogelijkheden of praktische toepassing.

Gemeenten geven aan dat zij vooral behoefte hebben aan ideeën over 'maatschappelijke effecten van cultuurparticipatiebeleid' (78%). Daarnaast bestaat er bij gemeenten ook behoefte aan *ideeën en mogelijkheden* op het gebied van samenwerking met andere beleidsterreinen en het thema 'culturele belangstelling van jongeren'.

Tabel 5.7 Behoeftte inhoudelijke ideeën en mogelijkheden bij gemeenten (n=32)

Thema's	N	%
Maatschappelijke effecten van cultuurparticipatiebeleid	25	78
Samenwerking met andere beleidsterreinen	21	66
Culturele belangstelling van jongeren	21	66
Talentontwikkelingsbeleid en – projecten	20	63
Volkscultuurbeleid en volkscultuurprojecten	20	63
Wijkgerichte cultuurparticipatieprojecten	19	59
Culturele belangstelling van ouderen	18	56
Achtergronden en motieven van actieve cultuurparticipatie	12	38

Provincies hebben net als gemeenten veel behoefte aan ideeën over 'maatschappelijke effecten van cultuurparticipatiebeleid' (78%). Ideeën en mogelijkheden over talentontwikkelingsbeleid en -projecten zouden de provincies eveneens een welkome aanvulling op hun kennis vinden.

Tabel 5.8 Behoeftte inhoudelijke ideeën en mogelijkheden bij provincies (n=9)

Thema's	N	%
Maatschappelijke effecten van cultuurparticipatiebeleid	7	78
Talentontwikkelingsbeleid en – projecten	6	67
Samenwerking met andere beleidsterreinen	5	56
Culturele belangstelling van jongeren	5	56
Volkscultuurbeleid en volkscultuurprojecten	4	44
Achtergronden en motieven van actieve cultuurparticipatie	3	33
Wijkgerichte cultuurparticipatieprojecten	3	33
Culturele belangstelling van ouderen	2	22

Wanneer we kijken naar de behoefte aan informatie over *praktische toepassing* die gemeenten graag ontvangen, zien we dat de twee thema's 'culturele belangstelling van jongeren' en 'maatschappelijke effecten van cultuurparticipatiebeleid' ook hier naar voren komen. Ook geeft de helft van de gemeenten aan dat zij praktische kennis kunnen gebruiken bij wijkgerichte cultuurparticipatie, cultuur voor ouderen en talentontwikkelingsbeleid.

Tabel 5.9 Behoefte aan praktische toepassing van de inhoud bij gemeenten (n=32)

Thema's	N	%
Culturele belangstelling van jongeren	20	63
Maatschappelijke effecten van cultuurparticipatiebeleid	19	59
Wijkgerichte cultuurparticipatieprojecten	17	53
Culturele belangstelling van ouderen	17	53
Talentontwikkelingsbeleid en – projecten	16	50
Volkscultuurbeleid en volkscultuurprojecten	15	47
Samenwerking met andere beleidsterreinen	15	47
Achtergronden en motieven van actieve cultuurparticipatie	13	41

Provincies hebben op de thema's 'maatschappelijke effecten van cultuurparticipatiebeleid' en 'talentontwikkelingsbeleid en -projecten' behoefte aan kennis en informatie, zowel aan ideeën als aan praktische toepassing.

Tabel 5.10 Behoefte aan praktische toepassing van de inhoud bij provincies (n=9)

Thema's	N	%
Maatschappelijke effecten van cultuurparticipatiebeleid	6	67
Talentontwikkelingsbeleid en – projecten	5	56
Volkscultuurbeleid en volkscultuurprojecten	4	44
Samenwerking met andere beleidsterreinen	4	44
Culturele belangstelling van jongeren	4	44
Achtergronden en motieven van actieve cultuurparticipatie	3	33
Wijkgerichte cultuurparticipatieprojecten	2	22
Culturele belangstelling van ouderen	2	22

5.4 Activiteiten Fonds voor Cultuurparticipatie

Het Fonds voor Cultuurparticipatie organiseert en ontwikkelt verschillende kennisactiviteiten zoals ateliers, kenniskringen, gezamenlijk evaluatieonderzoek, conferenties en een jaarboek actieve cultuurparticipatie.

Aan de respondenten is gevraagd om aan te geven aan welke kennisactiviteiten men heeft deelgenomen en hoe men deze heeft ervaren. Het onderstaande overzicht geeft een beeld van het bezoek aan de activiteiten door gemeenten.

Gemeenten bezochten en beoordeelden de landelijke conferentie in november 2010 het beste. De conferentie kreeg een gemiddeld cijfer van 7.2. Het kennisatelier cultuurparticipatieonderzoek eind 2009 werd het minst bezocht en gewaardeerd (gemiddeld een 5.0).

Tabel 5.11 Deelname activiteiten door gemeenten (n=32)

Activiteiten	N	%	G
Landelijke conferentie in Utrecht, Maart 2009	19	59	7.0
Landelijke conferentie in Bussum, Sept 2009	14	44	6.6
Kennisatelier cultuurparticipatieonderzoek Den Bosch, Dec 2009	3	9	5.0
Kennisatelier maatschappelijke effecten van cultuurparticipatiebeleid in Apeldoorn, April 2010	10	31	6.9
Kenniskring volkscultuur in Arnhem, Juni 2010	6	19	6.5
Landelijke conferentie in Amersfoort, Juni 2010	18	56	7.1
Landelijke conferentie in Amersfoort, Nov 2010	20	62	7.2

Provincies bezochten de landelijke conferentie in september 2009 het beste en het kennisatelier over maatschappelijke effecten van cultuurparticipatiebeleid het minst. De eerstgenoemde werd ook het minste gewaardeerd met een 6.3. De laatstgenoemde heeft gemiddeld de beste score behaald in de waardering (7,5), gevolgd door de landelijke conferentie in maart 2009.

Tabel 5.12 Deelname activiteiten door provincies (n=9)

Activiteiten	N	%	G
Landelijke conferentie in Utrecht, Maart 2009	6	67	7.3
Landelijke conferentie in Bussum, Sept 2009	7	78	6.3
Kennisatelier cultuurparticipatieonderzoek Den Bosch, Dec 2009	5	56	7.2
Kennisatelier maatschappelijke effecten van cultuurparticipatiebeleid in Apeldoorn, April 2010	2	22	7.5
Kenniskring volkscultuur in Arnhem, Juni 2010	5	56	7.0
Landelijke conferentie in Amersfoort, Juni 2010	6	67	7.0
Landelijke conferentie in Amersfoort, Nov 2010	4	44	6.8

Over het algemeen genomen zijn de respondenten redelijk tevreden over de activiteiten van het Fonds. De waardering is gemiddeld 6,8.

In de aankomende jaren wil het Fonds kennisactiviteiten organiseren die goed aansluiten bij de wensen van gemeenten en provincies. Wij vroegen de respondenten om aan te geven of zij in 2011 van plan zijn om deel te nemen aan activiteiten.

81% van de gemeenten geeft aan dat zij de intentie hebben om de landelijke conferenties te bezoeken. De animo voor de kennisateliers ligt bij de gemeenten beduidend lager, 44% geeft aan nog niet zeker weten deze te gaan bezoeken. Een aantal gemeenten sluit een bezoek aan (een van de) activiteiten bij voorbaat uit.

Tabel 5.13 Deelname gemeenten aan toekomstige activiteiten (n=32)

Activiteiten	Ja		Nee		Onbekend	
	N	%	N	%	N	%
Landelijke conferenties	26	81	1	3	5	16
Kennisatelier cultuurparticipatieonderzoek	12	44	4	13	14	44
Kennisatelier maatschappelijke effecten cultuurparticipatiebeleid	13	41	5	16	14	44
Kenniskring volkscultuur	13	41	5	16	14	44

Provincies sluiten een bezoek aan de toekomstige activiteiten zeker niet uit. Ook hier staat de landelijke conferentie iets meer op de agenda dan de kennisateliers. Het verschil is echter niet zo groot als bij gemeenten. We kunnen stellen dat de meerderheid van de provincies in 2011 en 2012 naar de activiteiten gaat en een klein aandeel van de provincies weet dit nog niet zeker.

Tabel 5.14 Deelname provincies aan toekomstige activiteiten (n=9)

Activiteiten	Ja		Nee		Onbekend	
	N	%	N	%	N	%
Landelijke conferenties	8	89	0	0	1	11
Kennisatelier cultuurparticipatieonderzoek	6	67	0	0	3	33
Kennisatelier maatschappelijke effecten cultuurparticipatiebeleid	6	67	0	0	3	33
Kenniskring volkscultuur	6	67	0	0	3	33

In de digitale enquête geven tien respondenten inhoudelijke suggesties aan het Fonds Cultuurparticipatie voor de toekomstige kennisactiviteiten. De suggesties gebundeld:

Uitwisseling van concrete ervaring met projecten en programma's

Uitwisseling met andere (geïnteresseerde) provincies en gemeenten over concrete projecten en projectideeën. Er bestaat een behoefte aan voorbeelden elders uit het land en aan (inter)nationale best practices.

- Het fonds zou een ontmoetingsmarkt kunnen organiseren waarbij je snel de partners kunt vinden met vergelijkbare interesses. Deze partners kun je een of meer best practices laten bespreken in relatie tot het beleid en het programma.
- Het fonds kan een aanzet doen voor kleine samenwerkingsverbanden van enkele partners voor uitwisseling en kennisdeling rondom één (sub)thema of soort project. Deze samenwerking kunnen de partners dan daarna zelf vormgeven, zonder dat het fonds dat hoeft te faciliteren.
- Het fonds kan prijzen instellen voor goede voorbeeldprojecten.
- Bezoek aan voorbeeldprojecten in combinatie met kennisateliers

Thema's

Er is behoefte aan meer informatie over:

- de effecten van projecten talentontwikkeling;
- de ontwikkelingen rondom amateurkunst.

Verkenning periode 2013 - 2016

Gemeenten en provincies vinden het belangrijk om vooruit te kijken naar de periode 2009-2012.

- Hoe houden we het vuur van de cultuurparticipatie brandend na 2012?
- Effectief omgaan met beschikbare middelen en beschikbare capaciteit van de verschillende overheidslagen ook na 2012.

Bijlagen

Bijlage 1 Responsoverzicht

Respondenten		Non- respons	
Gemeente	Provincie	Gemeente	Provincies
Alkmaar	Flevoland	Almere	Noord-Brabant
Amersfoort	Fryslân	Deventer	Limburg
Amsterdam	Gelderland	Zaanstad	Overijssel
Apeldoorn	Groningen		
Arnhem	Drenthe		
Breda	Noord-Holland		
Delft	Utrecht		
Den Bosch	Zeeland		
Den Haag	Zuid-Holland		
Dordrecht			
Ede			
Eindhoven			
Emmen			
Enschede			
Groningen			
Haarlem			
Haarlemmermeer			
Heerlen			
Helmond			
Hengelo			
Leeuwarden			
Leiden			
Maastricht			
Nijmegen			
Rotterdam			
Sittard-Geleen			
Tilburg			
Utrecht			
Venlo			
Westland			
Zoetermeer			
Zwolle			

Bijlage 2 Tabellen

Tabel B2.1 Doelstellingen provincies

Doelstellingen	N	%
Actieve cultuurparticipatie van bewoners vergroten	9	100
Actieve cultuurparticipatie van jeugd vergroten	9	100
De culturele infrastructuur versterken	8	89
Amateurkunst versterken	8	89
Vernieuwende uitingen van volkscultuur stimuleren	7	78
Cultureel klimaat met ruimte voor talent en vernieuwing	7	78
Verankering van cultuureducatie	7	78
Innovatie en vernieuwing	5	56
De culturele identiteit van bewoners versterken	5	56
Overige doelstellingen	5	56

Tabel B2.2 Doelstellingen gemeenten

Doelstellingen	N	%
Actieve cultuurparticipatie van bewoners vergroten	31	97
Actieve cultuurparticipatie van jeugd vergroten	31	97
Verankering van cultuureducatie	30	94
Amateurkunst versterken	27	84
Cultureel klimaat met ruimte voor talent en vernieuwing	24	75
Nieuwe doelgroepen bereiken	23	72
De culturele infrastructuur versterken	23	72
Vernieuwende uitingen van volkscultuur stimuleren	21	66
De culturele identiteit van bewoners versterken	18	56
Innovatie en vernieuwing	16	50
Overige doelstellingen	7	22

Bijlage 3 Projecten cultuurparticipatie

Provincie of gemeente	Programmalijn Amateurkunst	Programmalijn Cultuureducatie	Programmalijn Volkscultuur
Dordrecht	Natuurverbeeld, professionele kunstenaars maken met Biesboschbezoekers en belangstellenden objecten in de openbare ruimte met natuurlijk voorhanden materialen.	Er is in alle programmaonderdelen sprake van een leeraspect. Expliciete cultuureducatie is uit het programma gehaald omdat de gemeente al meer dan 2,5 miljoen in deze tak van cultuur investeert.	Er zijn enkele projecten o.a. betrekking hebbend op de Alevitische en protestants-christelijke cultuur. Er zijn veel cultuurhistorische activiteiten in regulier verband en minder in dit programma.
Westland	La Sacre de Printemps': een dans met 100 vrouwen van 8 tot 100 jaar. "The Wall" (Pink Floyd) een rock-opera met jongeren (amateurbands in samenwerking met professionals). Organisatie: St. Dario Fo. Doelgroepen: van jong tot oud, amateurs en professionals gericht op samenwerking, gemeenschapszin, sociale dynamiek en actieve participatie.		La Sacre de Printemps': een dans met 100 vrouwen van 8 tot 100 jaar. "The Wall" (Pink Floyd) een rock-opera met jongeren (amateurbands in samenwerking met professionals). Organisatie: St. Dario Fo. Doelgroepen: van jong tot oud, amateurs en professionals.
Leeuwarden	De studenten uit het derde jaar van de NHL Docent Theater opleiding zijn bezig met de organisatie van een theaterfestival in Leeuwarden. Het festival vindt op 3, 4 en 5 juni plaats rondom de kenniscampus van de NHL Hogeschool.	Voorleesproject peuters. Om het actief beheersen van de Friese taal te bevorderen is het voorleesproject voor peuters van start gegaan. It Frysk Amateur Toniel is de motor achter deze projecten. Peuterleidsters uit de gehele provincie kunnen meedoen aan cursussen.	Logboek Leeuwarden. Dit is een televisieprogramma dat de culturele en tijdsbepalende aspecten van Leeuwarden belicht en een zo afwisselend mogelijk beeld laat zien van een stad in beweging.
Leiden	Project Muziek in het Museum. Organisatie: Museumgroep Leiden i.s.m. amateurmuziekverenigingen. Doelgroepen: amateurmuziekverenigingen, professionals Leidse musea, Leidse bevolking. Door combinatie van amateurkunst en professionele cultuur. Bijzonder is muziek in een museum, dat verwachten de bezoekers niet. Ook laagdrempeligheid van bezoek aan musea door publiek dat daar niet zo snel komt.	Project: amateur Jeugdtheater met Kerstproductie in Leidse Schouwburg. Jeugdtheaterhuis Zuid-Holland i.s.m. Leidse Schouwburg. Jeugdtheatereducatie: amateurjeugd laten proeven van professionele theaterinstelling. Combinatie van amateurs (jongeren, basisscholen) met professionele theatermakers, acteurs en schouwburg.	Project Wijken voor Kunst (is het kader voor Wijken voor Cultuur). Projectorganisatie Wijken voor Kunst. Doelgroepen: bewoners van de wijken, professionele kunstenaars, wijkorganisaties en -verenigingen. Door de aanpak van de projectorganisatie worden bewoners(organisaties), kunstenaars, woningcorporaties en andere maatschappelijke en culturele partners gemobiliseerd.

Enschede	We hebben uit de participatiegelden een Cultuurcoach aangesteld om de verbindingen binnen de amateurkunst te verstevigen, net als de interactie tussen het professionele veld en de amateursector. De coach wordt begeleid door een klankbordgroep waarin vertegenwoordigers van profs en amateurs zitten. De doelgroep is dus vrijwel de hele sector. De coach fungeert als vraagbaak, organiseert ontmoetingen en debatten en werkt aan expertiseverbetering. Daarnaast stimuleert de coach de profilering van amateurkunst binnen de stad via websites, columns in lokale krant etc.	Het project Digit: mediakunstworkshops voor zowel basisonderwijs als voortgezet onderwijs. Het wordt verzorgd door Tetem Kunstruimte. Het project slaagt erin jongeren van alle onderwijsniveaus te bereiken en commitment bij de (brede) scholen voor reguliere afname van de projecten te bewerkstelligen.	Museum De TwentseWelle onderzoekt de Enschedese gemêleerde identiteit en koppelt educatieve projecten aan een interactieve presentatie in het museum. Doelgroepen zijn de twaalf grootste allochtone groepen (meer dan 400 personen, voor de eeuwwisseling in Enschede) in Enschede. Dit project is dusdanig opgezet dat het via de presentatie in het museum continu nieuwe informatie oplevert over de Enschedese volksaard anno 2011.
Haarlem	Project: Zango Festival Organisatie: St. Zango. Doelgroepen: In zang en dans geïnteresseerden, zangers en dansers die al in het circuit geworteld zijn, amateurs, semiprofessionals, professionals op het gebied van muziek, zang, dans, vrijwilligers, deelnemers aan workshops, bezoekers/publiek. Hoewel de opzet van het festival (eerste editie!) op onderdelen voor verbetering vatbaar is, kan gesproken worden van een zeer geslaagd evenement, waarin verbindingen zijn gelegd zijn tussen diverse kunstdisciplines, amateurs/professionals etc. De tweede editie van het festival staat inmiddels in de steigers. Ook daarvoor wordt subsidie gevraagd bij de gemeente.	Project: Randactiviteiten bij het festival, zoals een klassiek herdenkingsconcert bij Bevrijdingspop door Het Kennemer Jeugd Orkest, rapbattle, dichtproject i.s.m. drie scholen. Organisatie: St. Bevrijdingspop. Doelgroepen: In hoofdzaak jongeren in de leeftijd van 15 - 25 jaar. De activiteiten dragen bij aan de bewustwording rond het thema vrijheid enerzijds, en anderzijds trekt de rapbattle een publiek dat wellicht anders niet naar het festival gekomen was. Daarnaast brengt het Herdenkingsconcert klassieke muziek onder de aandacht van een 'poppubliek' en wordt ook de jongere jeugd d.m.v het kinderfestival (o.a. Hakim) bij het festival en zijn thematiek betrokken.	Project: Haarlem Draait Door 2010 Organisatie: St. Het Kunkelsorgel. Doelgroepen: Naast de traditionele (draai)orgelliefhebbers wil de organisatie ook bredere bevolkingsgroepen voor dit volkscultuur- en erfgoed-evenement bereiken. De derde editie van het festival, waaraan circa vijftig draaiorgels verspreid door de Haarlemse binnenstad deelnamen, was de meest succesvolle tot nu. Ook werden draaiorgels opgesteld in de Grote of St. Bavokerk aan de Grote Markt. De optredens daarvan werden afgewisseld met concerten op het Müllerorgel door de stadsorganist. Het evenement trok naar schatting 5000-7000 bezoekers naar de Haarlemse binnenstad.
Eindhoven	Amateurkunsthfestival door Centrum voor de Kunsten in Eindhoven voor beoefenaars amateurkunst. Biedt een podium en betreft nieuwe organisaties bij amateurkunst.	Ontwikkeling jeugdcultuurfonds door Stichting Jeugdcultuurfonds voor kansarme kinderen. Bereikt kinderen die anders niet met cultuur in aanraking zouden komen.	Verzamelen door De Negende Eindhovense amateurverzamelaars. Meer bekendheid en erkenning voor verzamelaars van alledaagse voorwerpen.

Amsterdam	Naam project: 'SAKA- servicepunten AmateurKunst Amsterdam'. Samenwerking van vier professionele instellingen: Engelenbak, Muziekschool Amsterdam (Noord), Krater Theater en Studio West. Doelgroep is Amsterdamse amateurkunstenaars. Het project slaag erin amateurkunstenaars te informeren over en te verwijzen naar de mogelijkheden op dat gebied in de stad. Zowel programmatisch, financieel, organisatorisch als inhoudelijke ondersteuning, in veel gevallen door de juiste doorverwijzing.	Naam project: 'Stad voor alle kinderen'. Organisatie door school met beeldend kunstenaar. Een zeer inspirerend project op de St. Janschool voor alle 320 leerlingen. De leerlingen maakten in 2010 elk een grote 'bouwsteen' en uiteindelijk samen een groot architectonisch kunstwerk dat in de wijk werd getoond aan buurtbewoners. Aan één zijde van hun steen verbeeldde zij hun belevingswereld buitenshuis en aan de andere zijde hun belevingswereld thuis. Daarbij werden papier-maché, tekenen en schilderen gecombineerd met fotografie, tekst en assemblage. De onderdelen werden in complexiteit aangepast naar leerjaar. Documentatie van alle fases maakt deel uit van het project. Daarnaast dient het ter inspiratie voor andere scholen en bevordert het de herhaalbaarheid en verspreiding van het project. De documentatie krijgt de vorm van foto's, een weblog, een videoverslag en een boekje.	Vanuit het AFK is er gekozen voor een integrale benadering van deze prioriteit, in plaats van een aparte programmalijn op dit onderwerp. In 2009 was het AFK betrokken bij publicatie op dit thema.
Utrecht	Week van de geschiedenis: Land en water Provincie Utrecht. Jaarlijks bovenlokaal project gecoördineerd door de cultuurscouts gemeente Rhenen, Wijk bij Duurstede, Vianen en hun cultureel veld. Doelgroep bewoners aan de Nederrijn en Lek. Verbindingen leggen tussen disciplines en mensen uit de gemeenten met elkaar verbinden.	Partnerschap jeugdpodiumkunsten en onderwijs Kunst Centraal middelbare scholieren.	Symfonie van de Veensteekmachine; moet nog plaatsvinden.
Zuid-Holland	Eind 2009 heeft de provinciale instelling PJ Partners (het onderdeel cultuur is in 2010 overgegaan naar Kunstgebouw) een innovatief theaterproject ontwikkeld met de Hooge Burch, een instelling voor mensen met een verstandelijke beperking in Zwammerdam. In het kader van het provinciaal themajaar Leve de Limes! (de oude Romeinse grens die ook door Zuid-Holland loopt) is een theaterstuk ontwikkeld en uitgevoerd over het tegenkomen en opzoeken van grenzen. Ten tijde van het Romeinse Rijk bevond zich in Zwammerdam het fort Nigrum Pullum – wat zoveel betekent als 'zwarte grond'. Resten van dit castellum zijn te vinden op het terrein van de Hooge Burch. Negen bewoners van de Hooge Burch hebben onder leiding van regisseur Laurens de Groot negen personages bedacht en ontwikkeld, die één dag uit hun leven langs de Limes laten zien.	Een cultuureducatieproject met een innovatief karakter is het project My Stage van de provinciale instelling Kunstgebouw in Zuid-Holland. Het project My Stage! is een pilotproject waarbij leerlingen zelf een open podium organiseren voor talentvolle jongeren in de regio. Met dit project wordt ervaring opgedaan om een culturele invulling te geven aan de maatschappelijke stage, wat nodig is aangezien op dit moment nog slechts 7% van de maatschappelijke stages cultureel wordt ingevuld.	In het kader van de programmalijn Volkscultuur heeft Jeugdtheaterhuis Zuid-Holland in 2009 de geschiedenis van Zuid-Holland tot leven geroepen in de zeer succesvolle familievoorstelling Jan Steenstraat 1, met Oud-Hollandse muziek en dans. Bij de ontwikkeling van de voorstelling gebruikte het Jeugdtheaterhuis de directe omgeving als inspiratiebron, vanuit de overtuiging dat het bewustzijn van de eigen identiteit wordt versterkt door onze regionale geschiedenis en cultuur. Vanuit deze vraag is het idee ontstaan om de Zuid-Hollandse canon als kapstok te gebruiken bij de ontwikkeling van een nieuwe voorstelling. Verhalen over kinderhelden, mysteries en belangrijke gebeurtenissen uit de geschiedenis van Zuid-Holland vormden de aanknopingspunten voor de opzet van 'Jan Steenstraat 1'. In 2009 en 2010 zijn kinderen en jongeren tijdens vijf activiteiten op actieve en receptieve wijze, en zowel binnen- als buitenschools, in aanraking gekomen met theater: 1. 'De Ontmoeting'; een thea-

			<p>terworkshop in de klas, waaraan in 2009 518 kinderen op 11 scholen en in 2010 2.305 kinderen op 19 scholen primair onderwijs hebben meegedaan. 2. 'De Bezetting': een klassikale backstage tour door de schouwburg, met daaraan gekoppeld 'De Instuif': buitenschoolse workshops voor kinderen. In 2010 hebben 2.939 kinderen van 23 scholen in het primair onderwijs meegedaan aan De Bezetting en 127 kinderen aan De Instuif. 3. Oma Fien leest voor een minivoorstelling, uitgevoerd in bibliotheken en tijdens 'De Bezetting'; 4. Jan Steenstraat 1: de familievoorstelling zelf, met totaal 89 leerlingen van het Jeugdtheaterhuis. In 2009 trok de voorstelling 5.553 bezoekers en in 2010 zelfs 8.173. 5. 'Meespelen in Jan Steenstraat: om talentontwikkeling te stimuleren konden totaal 53 kinderen van 3 scholen in het primair onderwijs - en in 2010 nog eens 414 kinderen van 24 scholen - een weekend meespelen in de echte voorstelling. Verhaal Jan Steenstraat 1: Het oude huis aan de Jan Steenstraat zit boordevol familiegeschiedenis. Oma Fien krijgt haar kleinkinderen te logeren. Neuzend in kasten, dozen en kleren komen grote en kleine geschiedenissen uit Zuid-Holland tot leven. Door de verschillende verhalen ontdekken de kinderen dat de geschiedenis je soms zomaar voor de keuze stelt: blijf ik dichtbij mijn familie of ga ik in mijn eentje het avontuur tegemoet? Het één blijkt niet altijd heldhafter dan het andere.</p>
Amersfoort	Project Gluren bij de burens Amersfoort. Vier enthousiaste jonge talenten organiseren het grootste huiskamerfestival van Nederland met amateurkunstenaars en cultureel diverse artiesten.	Programma Kies je Kunst. Kinderen kunnen naschools kennismaken met kunst- en cultuurlessen, bij een theaterschool, dansworkshop, boetseerles, etc. Na de kennismaking meldt een groot deel zich aan voor de reguliere lessen.	Verhalen en tradities van de wijkbewoners uit Liendert worden verzameld in een Kast vol dromen en verhalen, gemaakt door een kunstenaar in samenwerking met de bewoners.
Arnhem	Geen specifiek project. Amateurkunst (georganiseerd en niet-georganiseerd) neemt deel aan programma Cultuur in de Wijk.	New Arts Kunstbedrijf Arnhem. Doelgroep: Leerlingen VMBO, na schooltijd. Bereik en deelname van jongeren op school en doorstromen van jongeren naar de hotspots.	Via het programma Cultuur in de Wijk wordt de meeste wijken een samenhangend cultureel programma in de wijk aangeboden. Een voorbeeld hiervan is Tussenruimte, een beeldend kunstproject van Kunstbedrijf Arnhem. Doelgroep bestaat uit kinderen en jongeren (hoofddoelgroep). Het project heeft kinderen en jongeren letterlijk op speelse wijze gebruik laten maken van de openbare ruimte.

Breda	Versterken van de ondersteuningstructuur. Amateurkunst in samenwerking met Nieuwe Veste, UitPunt, de Kulturele Amateurkunst Manifestatie, Facilitaire Theater Werkplaats en de koepelorganisaties voor amateurtoneel en HaFaBra.	Professionalisering en verankering van Cultuureducatie door middel van de realisatie van de Cultuurwinkel. Het bureau voor Cultuur & Onderwijs in Breda wordt ondersteund door werkgroepen primair en voortgezet onderwijs en Raad van Advies.	In samenwerking met Centrum voor Jeugd en Gezin en Cultuurbehoud Breda de realisatie van de fototentoonstelling 'Vrouwen dragen de wereld' waarin rituelen rond geboorte in beeld zijn gebracht. De tentoonstelling reist door de wijk, in ziekenhuizen en gemeenschapshuizen en nodigt vrouwen uit hun verhaal in woord of beeld toe te voegen.
Gelderland	project: CUI!Dance Gelderse Sportfederatie i.s.m. EduArt en Kunst en Cultuur Gelderland. Doelgroep: vmbo brugklassers op 10 vmbo-scholen. Het project slaagt erin om vmbo-brugklassers enthousiast te maken voor deelname aan wekelijkse danslessen op school en aan danspresentaties op en buiten school. Er is veel aandacht voor verankering in het leerplan van de school. Het project draagt er ook toe bij dat de scholieren 'gezonder gaan bewegen'.	Project: Water/land (cultuureducatie/cultureel erfgoed). Organisatie: Centrum voor de Kunsten De Plantage in Tiel (in opdracht van Cultuurpact, het samenwerkingsverband van regio-gemeenten en provincie). Doelgroep: groep 7 en 8 van het primair onderwijs in tien gemeenten. Project slaagt erin om lokale cultuurinstellingen goed te laten samenwerken met lokale erfgoedinstellingen, waardoor in het schoolaanbod een mooie koppeling tot stand komt tussen erfgoed en kunst.	Project: jaarlijks Festival Streekcultuur Achterhoek. Organisatie: Evenementenbureau De Feestfabriek BV. Doelgroep: het brede publiek (gezinnen). Het festival is onderdeel van het Achterhoekse Zwarte Cross-festival en slaagt erin om een groot publiek (ca. 100.000 bezoekers) op een toegankelijke manier in contact te brengen met hedendaagse cultuur en tradities van de Achterhoek.
Nijmegen	Project Amateurkunst en Cultuureducatie - 'Lezen met de Sterren' door Literair productiehuis De Wintertuin en Openbare Bibliotheek Gelderland Zuid. Doelgroep: jongeren van 12 tot 18 jaar. Doel: stimuleren van lezen onder jongeren.	Bemiddeling van cultuureducatie - De Lindenberg. Doelgroep: (allochtone) leerlingen van het vmbo. Doel: vergroten aanbod cultuureducatie voor leerlingen van het vmbo.	Het Feest van de verhalen - Vereniging Colourful City en het centrum voor Ontwikkelingssamenwerking. Aan de hand van een interculturele editie van het verhalencafé aan de hand van het thema 'Bij opa en oma in de keuken' leverden mensen uit diverse culturen een gezongen bijdrage of een verhaal. Doel is een positieve uitwisseling van verhalen uit diverse culturen.

Delft	<p>The Armed Man, a mass for peace' (Karl Jenkins) - een samenwerkingsproject tussen het Delftse Symphonie Orkest, Kamerkoor Delft Blue en een deel van de Delftse Turkse gemeenschap. Omdat dit concert op 4 mei, dodenherdenkingsdag, plaatsvond, is ervoor gekozen om geen entreprijs te heffen zodat alle Delftenaren in staat werden gesteld bij het dodenherdenkingsconcert aanwezig te zijn. Dit project is op initiatief van de twee genoemde amateurkunstverenigingen georganiseerd en het was de eerste keer dat deze twee verenigingen hebben samengewerkt. Daarnaast zijn de verenigingen erin geslaagd een Turkse imam bereid te vinden om in de Oude Kerk te Delft de islamitische oproep tot gebed voor te dragen als onderdeel van het concert. Het concert heeft ongeveer 300 bezoekers getrokken en de reacties waren zeer lovend.</p>	<p>Kunst op de kaart De VAK, Centrum voor de Kunsten Delft, organiseerde dit voorjaar twee inspiratiemomenten voor docenten van het voortgezet onderwijs. Deze inspiratiemomenten zijn bedoeld om docenten extra ideeën en vaardigheden op het gebied van kunsteducatie te geven, en geven docenten de gelegenheid om andere docenten tegen te komen en ervaringen uit te wisselen. We hebben gekozen voor twee workshops Kunst op de kaart. Kunst op de kaart is te gebruiken voor leerlingen van de brugklas tot en met de hoogste klas van het VWO. Ook leerlingen van het speciaal voortgezet onderwijs kunnen met het spel aan de slag. Na het volgen van de workshop konden docenten het spel via De VAK aanschaffen of bij De VAK lenen. Kunst op de kaart is een spel dat leerlingen spelenderwijs inzicht geeft in de vele facetten van de kunstdisciplines theater, dans, muziek, literatuur, fotografie en beeldende kunst. Door te kijken, te luisteren en nog eens te kijken ontdekken de leerlingen de rijkdom van een kunstwerk. Het spel geeft ingangen om na te denken over de betekenis en de zeggingskracht die kunst op je kan hebben. En al doende komen begrippen en termen als ritme, ruimte, compositie en stijl aan bod. Kunst op de kaart is een laagdrempelige manier om op het eerste gezicht moeilijke materie te bespreken. Het materiaal sluit aan bij nieuwe opvattingen over leren. Er wordt rekening gehouden met meervoudige intelligentie en verschillende leerstijlen van kinderen. Het spel is op diverse manieren te gebruiken: a) als 0-meting van het kennisniveau van de leerlingen b) om leerkrachten en leerlingen de handvatten te geven om kunst te bekijken en te bespreken c) als idee en achtergrondkennis om lesmateriaal te ontwikkelen.</p>	<p>WikiDelft in de wereld - een initiatief van Delfts Erfgoed Digitaal (Erfgoed Delft e.o.). Begin 2010 is de internetapplicatie WikiDelft gerealiseerd en in het najaar is vooral aandacht besteed aan het organiseren van evenementen ter promotie, zoals een kick-off bijeenkomst, workshops en publieksactiviteiten (buwendag, tijdens de winterse verhalenavond) met het doel zoveel mogelijk actieve gebruikers, die hun verhaal over Delft willen vertellen, te werven. Doelgroepen: medewerkers van Erfgoed Delft e.o., bewoners van Delft en omliggende gemeenten, erfgoed-collega's in het buitenland die informatie willen delen met Erfgoed en TU medewerkers (UNIC-project, ICT Delft, fabriek Van Mierevelt). Dit project slaagt erin om verschillende aspecten, zoals cultuureducatie, nieuwe media en erfgoed te combineren.</p>
--------------	--	---	--

Den Haag	Deel van de programmering Culturalis Theater. Doelgroep: Culturalis jongeren, bewoners uit de schilderswijk. Doelgroep: jongeren en bewoners vrijwillig binnenkrijgen in het theater op speciale avonden per doelgroep. Op die avonden is er veel aanbod/ workshops, langzaamaan gebeurt er echt iets met de deelnemers, ze raken in de ban van theater, dans etc en maken gezamenlijk producties, kijken naar elkaar ook. Dit is niet de makkelijkste doelgroep en het begint goed te werken.	Kunstmagneetproject op de Inspecteur de Vriesschool (voor leerlingen met verstandelijke beperking). Doelgroep: leerlingen met verstandelijke beperking en hun ouders. Doel is het beoefenen van en plezier beleven aan cultuur overbrengen op de speciale leerlingen. Het project is gericht op daadwerkelijke lidmaatschappen van de leerlingen bij reguliere amateurkunstverenigingen, leerlingen wordt aangeleerd welke rol cultuur in hun vrije tijd kan spelen. Maatschappelijk zeer relevant project.	Theater aan huis voor Kosmopolis bewoners in stadsdeel Escamp. Doel: het geven van een stem aan de bewoners; er gebeurt veel aan stadsontwikkeling in dat stadsdeel en voor de oude garde wordt hun basis veranderd, zowel in burens als in soorten huizen etc. Film is gespeeld door professionele actrices, script gebaseerd op de verhalen van bewoners. Laatsten spelen ook rollen in de film. Aparte opnames van scènes waren kleine voorstellingen voor de buurt op zich. Filmcrew heeft aantal maanden in slooppanden in stadsdeel gewoond. De film is goed ontvangen en herkenbaar voor de bewoners.
Maastricht	Stedelijke intendant amateurkunst functioneert als aanjager van activiteiten; bereikt veel nieuwe initiatieven en verknoopt. Plan accommodaties amateurkunsten en volkscultuur in ontwikkeling, jaarlijkse dag amateurkunsten, structurele ondersteuning amateurmuziekgezelschappen op het snijvlak van profs en amateurs, interactieve website amateurkunst gekoppeld aan uitagenda ontwikkeld. Fysiek loket voor amateurkunsten in voorbereiding; samenwerking klassieke hofverenigingen gericht op behoud van de sector komt tot stand.	Kunst en cultuur in Wijk en buurt: ontwikkeling 'Kunstketel', format voor structurele kunst- en cultuuractiviteiten in Krachtwijken; bereik nieuwe doelgroepen.	Naast voortdurend koppelen van volkscultuur aan andere kunst- en cultuuruitingen, concreet project mbt accommodaties; gerealiseerd is een stedelijke werk en opslagruimte voor decorbouw, wagenbouw en opslag.

Utrecht	<p>Project: Fanfare 2.0 Organisatie: Zuilens Fanfare Corps Doelgroep(en): (wijk)bewoners, aspirant leden. Succesvol omdat het Zuilens Fanfare Corps een ontwikkelingstraject in gang heeft gezet waarbij het op zoek gaat naar vernieuwing, zonder de fanfaretraditie te verlaten. Uitgangspunten van het project zijn: vernieuwing van de amateurmuziek, aandacht voor nieuwe muziekeducatie en het onderzoeken van de interne organisatie in relatie tot de vernieuwingen. Met diverse samenwerkingspartners werkt de fanfare aan nieuw aanbod en weet zij nieuwe leden aan zich te verbinden. Samenwerkingspartners zijn o.a.: een professioneel saxofoonkwartet, het Fort van de Verbeelding, het Muziekhuis Utrecht, het Vorstelijk Complex en 'n More. Het project is met twee jaar verlengd en focust zich momenteel op het onderzoeken van de mogelijkheden tot verankering van de resultaten binnen de fanfare.</p>	<p>Creatief partnerschap van het Aboriginal Art Museum met het vmbo X11, school voor grafimedia. Het partnerschap (duurzame samenwerking, op basis van wederkerigheid) bestaat uit drie delen. 1. Kennismaking met leerlingen en het museum. Na een inleidende les over het onderwerp Aboriginal kunst, komen de leerlingen naar het museum. Hier staat hen een interactieve rondleiding te wachten, gevolgd door een stop-motion animatieworkshop, waarin de opgedane kennis door de leerlingen op een creatieve wijze wordt verwerkt. In de workshop werken leerlingen aan een korte animatiefilm. Het resultaat is een levensverhaal in bewegende symbolentaal. De films worden na afloop van de workshop gemonteerd en voorzien van een muziek- en geluidsscore. Het resultaat van de workshop wordt op de speciaal hiervoor ontworpen jongerenwebsite gezet. Na het bezoek aan het museum en weer terug op school, wordt er een verwerkingsopdracht aan gekoppeld. De website krijgt een educatieve, sociale maar ook een vakoverstijgende functie. De leerlingen zijn deels verantwoordelijk voor de inhoud. Tezamen met docenten wordt invulling gezocht voor hun vakgebied op de website, wel gerelateerd aan Aboriginal kunst en cultuur. Het ontwikkelen van creativiteit, gecombineerd met inzicht in techniek, speelt op deze school een grote rol. De leerlingen worden klaargestoomd voor een vervolopleiding of om direct aan de slag te gaan in de creatieve sector.</p>	<p>Eerste project is nog in ontwikkeling.</p>
Ede	<p>Ede uit de Kunst door Cultura en Ede Centrum. Alle inwoners van Ede kunnen kijken naar een mix van amateur- en professionele acts. Het is een succesvol festival met meer dan 1.000 bezoekers. De afwisseling in acts werkt aanstekelijk waardoor het publiek van de ene act naar de andere wordt 'getrokken'. De mix van amateurs en professionals zorgt voor wederzijdse ontmoeting en inspiratie waardoor het niveau van het festivals hoog is.</p>	<p>Projecten cultuureducatie in het voortgezet onderwijs door Scholen voor voortgezet onderwijs voor leerlingen in het VO. De activiteiten in het kader van het project Fonds Cultuurparticipatie sluiten aan bij de overige culturele activiteiten van de scholen, waardoor er een doorgaande lijn ontstaat en de activiteiten goed aansluiten bij het schoolprogramma. Er worden veel vernieuwende activiteiten opgezet samen met externe partners.</p>	<p>Kennis Edese canon door het Gemeentearchief voor inwoners van Ede. Aan de Edese canon wordt gewerkt door een brede ontwikkelingsgroep. Er wordt regelmatig over gepubliceerd en er worden workshops gehouden. Dit project, samen met de digitale ontsluiting van archiefstukken, zorgt voor een grotere belangstelling voor de Edese geschiedenis bij de inwoners. Ook wordt er vanuit het project nadrukkelijk aansluiting gezocht bij het onderwijs, zodat de kennis van de Edese canon laagdrempelig kan worden gebruikt in de les.</p>

Noord-Holland	NH Poplive' door St. NH Pop. Doelgroep: jongeren 14-26 jaar. Het project slaagt er goed in de actieve cultuurparticipatie van jongeren te bevorderen en hun creatieve talenten te ontplooien op het gebied van popmuziek/jongerencultuur. Er is een bovenregionale samenwerking door zeven poppodia (ook C en D podia) met gezamenlijke pr/marketingcampagne. Bands kunnen gevolgd worden via interactieve website. Natraject voor bands: videoclip, demo-cd, promotiebudget om op te treden op NHpodia en festival.	Mijn kronieken van Enkhuizen door OBS De Tweemaster Enkhuizen i.s.m twee andere basisscholen, Westfries Archief, Hist.Ver.Oud Enkhuizen en Idzard van Manen, meesters in educatie. Doelgroep: groep 7. Het is een multimediaal project dat kinderen leert een scherp oog te hebben voor de vormgeving en verborgen bedoelingen van websitebouwers en producenten van informatieve 'historische' panelen in de stad en 'oude' kranten. Leerlingen gaan zelf aan de slag en leren filmen, foto's manipuleren, artikelen schrijven voor het NH Dagblad en ontwerpen en vullen hun eigen hoekje op de grote website Kroniek van Enkhuizen. In het project komen kunst-erfgoed en media-educatie aan bod.	Verhalenpaviljoen' door Kunst en Cultuur NH i.s.m. provincie en gemeenten. Het project slaagt er goed in verbindingen te leggen tussen verhalen van bewoners en bezoekers. Het is een ontwikkelingsproject/opgave van provincie en gemeenten. Het Verhalenpaviljoen is onderdeel van het project 'Identiteit kustplaatsen', een serie activiteiten die in 2010 werd georganiseerd met de kustgemeenten om samen na te denken over hun toekomst. Wat maakt kustplaatsen uniek en authentiek? Hoe kunnen zij hun identiteit versterken? NH ondersteunt de gemeenten bij dit culturele traject omdat het versterken van de kustplaatsen van groot belang is voor de NH economie en een sterke identiteit onze kust aantrekkelijker maakt voor bewoners, ondernemers en bezoekers. Cultuur dient als aanjager van ruimtelijke kwaliteit. Een door cultuur geïnspireerde ontwerpogave, waarin de kernwaarden van een gebied centraal staan, zowel materieel als immaterieel. In dit project staat de zoektocht naar die kernwaarden centraal. De verhalen gaan niet verloren maar krijgen een plek op het verhalenplatform Oneindig Noord-Holland. Dit digitale platform wordt in januari 2011 gelanceerd.
Zeeland	Week(end) van de Amateurkunst, samenwerking provincie en gemeenten, financiën obv matching, provinciale coördinatie/PR, gemeentelijke uitvoering. Inmiddels nemen tien van de dertien gemeenten deel. Inmiddels al verankerd in gemeentelijk cultuurbeleid.	Samen met gemeenten (financiële) ondersteuning drie centra CE voor PO en VO (t.b.v. coördinatoren en leerlingenvervoer) in alle Zeeuwse regio's.	Zeeuwse Ridders (documentaire Zeeuwse ringrijders). Geslaagde activiteit: publieksprijs behaald bij Film by the Sea. Met deze activiteit is kennis over Zeeuwse volkscultuur vergroot.
Flevoland	Route podiumkunsten door Centrum voor Amateurkunst Flevoland. Doelgroep: Amateurkunstenaars, gebonden en ongebonden. Doel: Bijeenbrengen, en elkaar laten inspireren, creëren van nieuwe verbanden.	Opzetten provinciaal netwerk VO. Door stichting De Kubus i.s.m. met drie andere centra voor Kunst en Cultuur voor Voortgezet Onderwijs. Doel: Ondersteuning voortgezet onderwijs, netwerkvorming docenten, gezamenlijke inkoop, kwaliteitsverbetering aanbod op de scholen.	Persmuskiet ieuw Land Erfgoedcentrum Doelgroep: jongeren tussen 10 en 15 jaar. Combinatie van nieuwe media en oude tijden.
Helmond	Realisatie Culturezone binnen Jongerenfestival Impact, door Stichting Impact voor jongeren. Binnen een muziekfestival, gericht op jongeren, een zone inrichten (tussen de podia, dus jongeren komen er sowieso langs) en jongeren actief te betrekken bij allerlei vormen van cultuur.	Muziek met een staartje Cultuurcontact voor basisschoolleerlingen. Amateurkunst in de klas, betrekken van amateurkunstverenigingen en basisschoolleerlingen, bevorderen muziekonderwijs.	WilHelmonds - zoektocht naar het Helmonds volkslied door Werkgroep Wilhelmonds (samenwerkingsverband diverse culturele organisaties). Doelgroep: Alle Helmonders. Doel: Het betrekken van een grote groep mensen, door alle lagen van de bevolking heen.

<p>Hengelo</p>	<p>De Maand van de Amateurkunst wordt georganiseerd door diverse amateurkunstverenigingen en akkoepels, culturele instellingen en de gemeente. De doelgroep voor deelname is het culturele amateurveld in de breedste zin van het woord, van de dansgroepen bij het Creativiteitscentrum, tot de muziekverenigingen en de amateurkunstenaars in de wijk. De MAK wil de amateurkunst in Hengelo voor het voetlicht brengen en de Hengelose bevolking hiervan deelgenoot maken. De MAK bestaat uit grote en kleine activiteiten en evenementen, waarin elke discipline aan bod komt. Doordat de MAK al een aantal jaren loopt, worden de amateurkunstenaars uitgedaagd om meer te doen dan het gewone (dat is in voorgaande jaren al te zien geweest). Hierdoor ontstaan cross-overs en vernieuwende initiatieven die zowel voor 'eigen publiek' als voor de doorsnee Hengeloër verrassend zijn. De samenwerking tussen alle partijen is gaandeweg erg stevig geworden; de verenigingen weten elkaar beter te vinden en zoeken elkaar op voor gezamenlijke projecten.</p>	<p>Alle scholen in Hengelo zijn vertegenwoordigd in wijkoverleggen om te komen tot gezamenlijk overleg en gezamenlijke cultuureducatieprojecten. In wijk Oost is met het thema Africa Mon Amour gewerkt. Zes scholen hebben aan het project gewerkt; elke school leverde een coördinator (vaak de ICC'er), zodat er snelle en korte lijntjes ontstonden tussen de scholen. Elk gebouw heeft zijn eigen deelproject gedaan, vaak met ondersteuning van culturele instellingen als het centrum voor kunsteducatie en de muziekschool. Na schooltijd zijn er nog aanvullende activiteiten georganiseerd binnen het Wijknetwerk. Er is een gezamenlijke presentatie geweest van een aantal weken hard werken: de producties waren te zien in het buurtcentrum, waar ook een tentoonstelling was ingericht met de resultaten van de beeldende projecten. Met dit project is aangetoond dat cultuureducatie kan helpen bij het nader brengen van scholen uit dezelfde wijk, soms zelfs in dezelfde straat. Leerlingen zijn op buurscholen op bezoek geweest, ouders hebben bij de presentatie de gezamenlijke inspanningen van iedereen geprezen en door het intensief samenwerken is een hechte groep ICC'ers ontstaan die de meerwaarde van deze werkwijze inzien en gezamenlijk hierin verder wil optrekken. Ook binnen de Brede Schoolontwikkelingen en het Wijknetwerk heeft het zijn vruchten afgeworpen, doordat er een doorgaande lijn is ontstaan tussen activiteiten onder en naschools.</p>	<p>Het Kulturhuske Ma2 is gestart op initiatief van bewoners in een herstructureringswijk. Het huske aan de Maartenstraat 2 is door de woningcorporatie beschikbaar gesteld aan de bewoners. De bewoners zetten met behulp van een aantal professionals vanuit het welzijnswerk en het centrum voor kunsteducatie een programma neer; elke dinsdagavond kan er worden gekookt en meegegeten, waarna er nog gesprekken worden gevoerd, een huiskamerconcertje wordt gehouden of een andere invulling aan de avond wordt gegeven. De bewoners uit de wijk (die flink op de schop is gegaan vanwege de herstructurering) worden zoveel mogelijk bij het huske betrokken; de grote verscheidenheid aan achtergrond en nationaliteiten van de bewoners geeft het huske haar eigen sfeer. Het is een laagdrempelige formule, waar bewoners (met een aantal regels) zelf hun gang mogen gaan. Deze eigen verantwoordelijkheid (in beheer, programmering en financiën) maakt, dat ze er ook zuinig mee omgaan. Ze zijn er trots op! Er wordt aansluiting gezocht bij het buurthuis en de buurtmense, zodat als het huske dicht gaat, de activiteiten toch door kunnen blijven gaan. Er is gaandeweg een hechte groep ontstaan, die het huske draaiend houdt. Elk van hen probeert vrijwilligers te werven om hand- en spandiensten te verrichten (in koken, pr-activiteiten, culturele programmering etc). In twee andere wijken zijn bewoners actief om ook daar een huske op te starten.</p>
<p>Rotterdam</p>	<p>Ontwikkeling website Vrijtijdskunst 'Doedok'. Website wordt door Rotterdam Festivals in samenwerking met vertegenwoordigers vrijetijdskunst ontwikkeld en gehost. Doelgroepen zijn de Rotterdamse aanbieders en de Rotterdammers. De site wordt eind dit jaar gelanceerd. In januari volgt een bijeenkomst voor het veld. Resultaten zijn nog niet bekend.</p>	<p>Inrichting Kenniscentrum Cultuureducatie Rotterdam met kennisactiviteiten voor scholen en culturele organisaties. Het KCR is een nieuwe organisatie. Doelgroepen zijn onderwijs en cultuursector.</p>	<p>Immaterieel erfgoed in de wijken. Op relatief grote schaal voert het Historisch Museum een langlopend project uit om methodieken te ontwikkelen voor het verzamelen van contemporair cultureel erfgoed. Op kleine schaal vinden diverse activiteiten plaats in de wijken rond het verzamelen van immaterieel erfgoed. Doelgroepen zijn de Rotterdammers, veelal in achterstandsgebieden. Project levert een grote betrokkenheid van wijkbewoners, wat de sociale binding vergroot en bijdraagt aan integratie en participatie op wijkniveau.</p>

Heerlen	Filmproject van Omega Limax Film Production voor iedereen die aan een film wil meewerken als acteur, maar ook als filmcrew. Enthousiasmeert mensen om mee te doen, ook professionals die om niet hun diensten beschikbaar stellen (bijv. afmonteren).	Workshoptraject Rap: van horen en zien naar luisteren en doen door Cuttin'Class voor vmbo-scholieren. Sluit aan bij de behoefte van de doelgroep en bereikt daardoor normaliter moeilijk bereikbare jeugd.	
Groningen	Project in het kader van onze subsidieregeling 'De wijk als werkplaats voor community art': De Groninger Danswedstrijd, georganiseerd door de Stichting GDW. Jongeren uit acht wijken krijgen urban danslessen en maken een eigen dansvoorstelling met de thematiek van de wijk erin. De acht teams nemen het tegen elkaar op in een eindbattle. Doelgroep: moeilijk bereikbare jongeren in de wijken. Het project is erin geslaagd een moeilijk bereikbare doelgroep, jongeren in de achterstandswijken, te mobiliseren voor cultuur. Het enthousiasme was zo groot dat niet iedereen kon deelnemen. Er is inmiddels een vervolg waarin tien wijken het tegen elkaar opnemen in een eindbattle.	De gemeente Groningen subsidieert geen projecten in het kader van cultuureducatie, maar subsidieert cultuurcoördinatoren in het basisonderwijs, op voorwaarde dat scholen deze subsidie (goed voor twee klokuren) matchen. De deelname van basisscholen in onze gemeente, inclusief speciaal basisonderwijs, ligt nu bijna op 100%. We weten er vooral mee te bereiken dat scholen daadwerkelijk iemand benoemen die zich bezighoudt met het structureren en anderszins vormgeven van cultuureducatie binnen de onderwijsinstelling. Ook faciliteren we als gemeente inhoudelijke ondersteuning en bijeenkomsten voor deze cultuurcoördinatoren.	Urban, kortom straatcultuur, spreekt niet alleen veel moeilijk bereikbare jongeren aan, het is ook een vorm van cultuur die een brug kan slaan naar andere, moeilijker ervaren vormen van cultuur. Wij hebben de afgelopen twee jaar sterk ingezet op het verbeteren van de lokale urban-infrastructuur. Relevante partijen zijn bij elkaar gebracht en urban heeft een vastere plek in het algemene aanbod gekregen. Zo treden steeds meer lokale urbanartiesten op op lokale popevenementen, zoals Noorderslag. Zo wordt urban steeds meer ingebed in het brede aanbod, dat hier ook meer voor open staat.
Zoetermeer	Musicalproject door Greg & Baud Productions, getiteld 'De Vliegende Hollander' met dertig jonge amateurs en ervaren musicalsterren, geregisseerd door een professional en zeventien maal opgevoerd in de openlucht in het Buytenpark (toch eigenlijk ook weer een mix van amateurkunst en cultuureducatie). Doelgroep: gehele Zoetermeerse bevolking. Het project slaagt erin een groot en enthousiast publiek te bereiken.	De Stichting Openbare Bibliotheek Zoetermeer verzorgt een vierjarig project getiteld 'Verzin Zoetermeer' (www.verzinzoetermeer.nl). Zij doen dat samen met heel veel culturele en welzijnsinstellingen en met het onderwijs. Door middel van deze interactieve site wil de Bibliotheek op een speelse manier meer mensen leren omgaan met de nieuwe media (mediawijsheid). Met gerichte opdrachten worden Zoetermeerders gestimuleerd om beter naar de eigen omgeving te kijken. Het project richt zich in principe op de gehele Zoetermeerse bevolking, maar richt zich met name ook op laaggeletterden en allochtonen. De Bibliotheek slaagt erin om, samen met vele andere samenwerkingspartners, projecten te realiseren.	Het Stadsmuseum is de instelling die zich vooral met Volkscultuur bezighoudt (hoewel ook hier weer duidelijk een link is met cultuureducatie, het is niet echt 'met een schaarstje te knippen'). Eén voorbeeld is het ontwikkelen van een structureel aanbod voor het primair onderwijs onder de noemer 'Omgevingsgeschiedenis'. Een voorbeeld: 'De Tijdmachine van Professor Zoetestad', een lesprogramma voor de middenbouw van het primair onderwijs. Het doel is om kinderen op een speelse manier bewust te maken van de geschiedenis van de eigen omgeving en kennis te laten maken met de eigen collectie van het Stadsmuseum. In 2010 is dit project als pilot ontwikkeld waarbij de conservator van het Stadsmuseum was betrokken plus diverse andere professionals, waaronder een vormgeefster en een leerkracht van de betreffende school. Vanaf nu wordt het project daadwerkelijk aangeboden aan de groepen 6 van het primair onderwijs.

Groningen	Stichting Wonderboom Project Wonder Tijd : Project van het jeugdtheatergezelschap waarbij de voorstelling gebaseerd is op de ervaringen en belevingen van de jongeren bij de oude Groninger Kerken in Noord-Groningen. In het project wordt nadrukkelijk een link gelegd met de regionale identiteit en geschiedenis. Er participeren zo'n zestig jongeren in dit project.	Gemeenschappelijke aanvraag van elf scholen in de gemeente Eemsmond om kinderen van groep 1 tot groep 8 kennis te laten maken met podiumkunsten.	Stichting Joodse Erfenis heeft het project Tikoën georganiseerd. In het project stond de Joodse geschiedenis van de omgeving van Winsum centraal. Doel van de stichting was om de omgeving bewust te maken van deze Joodse geschiedenis om zo ook uiteindelijk aandacht te vragen voor de restauratie van de synagoge in Winsum. Het project viel uiteen in verschillende activiteiten zoals een voorstelling op scholen, een tentoonstelling, lezingen, muziek etc.
Fryslân	Iepenloftspullen'. Organisatie: verenigingen dorpsstoneel (10 st) Doelgroepen: dorpsbewoners in platelandsgebieden. Een groeiend aantal deelnemers, producties en bezoekersaantallen.	Ikultuerfilter'. Organisatie: Keunstwurk. Doelgroepen: scholen voor primair en voortgezet onderwijs. Doel: Overzicht van producties en voorstellingen, scholen kiezen bewuster cultuureducatieve activiteiten die aansluiten bij hun kerndoelen.	Dorpsgids'. Organisatie: Tresoar. Doelgroepen: dorpsbewoners van dorpen. Doel: betrokkenheid vergroot door meer kennis van cultuurhistorische achtergronden bij (nieuwe) bewoners.
Emmen	Deze pijler hebben we juist herschreven aangezien we ons specifiek wilden richten op nieuwe samenwerkingsverbanden. Die kwamen niet echt tot stand. Voor 2011 willen we graag een cultuuraanjager inzetten die zich richt op amateurkunst en deze projecten gaat aanjagen.	Cultuurmenu'. Organisatie: platform Culturele Vorming Primair Onderwijs (Centrum voor de kunsten, Bibliotheek, CBK, Theater en provinciale erfgoedinstelling). Doelgroep: het hele primair onderwijs. Slaagt: bereik is ongeveer 93 % van de basis-scholen.	Streektaalfestival REUR'. Organisatie: Huus van de Taol, Bibliotheek en Vocal Music. Doelgroepen: regionaal. Slaagt: aantal bezoekers 2700, goede samenwerking met lokale partners.

<p>'s-Hertogenbosch</p>	<p>Project Amateurkunst: Uit en thuis Organisatie: Theater Festival Boulevard 2011, Parade, Den Bosch Doelgroepen: Bewoners uit de verschillende wijken en bezoekers van de Parade. Waarin slaagt het project goed? Dat weten we pas juli 2011. Jyoti Vennix en Vincent Verbeeck (Vonck & Vlam) speelden het afgelopen jaar hun eigen voorstelling Lovesongs in the Living. Van Den Bosch tot Istanbul hebben mensen mogen genieten van dit verrassende stukje muziektheater, waarin Gerard Vonck en Gertrude Vlam hun liefdesleven blootgeven. Bereist en gerijpt keert het duo terug naar het Brabantse om Theaterfestival Boulevard in 2011 te verwennen met vier bijzondere huiskamerconcerten op locatie. De locatie staat vast, alleen worden de huishoudens nog gezocht. Snap jij het nog? Begrijpen hoeft niet. Laat je vooral overvallen door het oprechte spel van Vonck & Vlam, de intimiteit van de huiskamersetting en het echte Bossche leven. Want van mens tot meubilair zullen de vier uitverkoren huiskamers een rol spelen in het geïmproviseerde stuk theater, waarmee kunst en volkscultuur samensmelten tot iets nieuws.</p>	<p>Project Cultuureducatie: De kanjers van Zuid. Organisatie: Divers (welzijnsorganisatie) Bouchra Aatif & kunstenaar Marianne van Heeswijk. Doelgroepen: twaalf dames met verschillende culturele achtergrond (Marokkaans, Javaans, Iraans, Turks en Bosch) uit Zuid. Waarin slaagt het project goed? De dames hebben hun eigen creatieve talenten ontwikkeld waarbij ze meer zelfvertrouwen hebben gekregen en zelfs thuis met hun eigen kinderen aan de slag gaan. De dames van Zuid komen elke dinsdag- en donderdagochtend bij elkaar en krijgen van Divers begeleiding bij de opvoeding van hun kinderen. Bouchra vroeg Typisch Den Bosch te helpen met het ontwikkelen van talent en andere mogelijkheden van de dames. Verzorging, zowel innerlijk als uiterlijk, is wat deze twaalf dames bindt en waar het plezier vanaf spat. De krachten gebundeld in een creatief team worden zij gecoacht door Bouchra Aatif (Divers) en Marianne van Heeswijk (Villa van Heeswijk, vormkunstenaar). Zowel op het vlak van cultureel erfgoed als creativiteit heeft dit gemixte team flink wat te vertellen en onder de professionele vleugels van Bouchra en Marianne kan dat worden omgezet in een blijvend platform voor de wijk. Tijdens de Familiepicknick laten de Kanjers van Zuid hun omgeving kennismaken met uiteenlopende ambachten en bijbehorende culturen, laten ze zien wat een gemeenschappelijke passie je – ondanks de cultuurverschillen – kan brengen en zijn ze het bewijs van de veelzijdigheid binnen de Bossche volkscultuur. Zo'n ruim 600 paar benen betreden het terrein van de picknick, waar de burens zich gewillig laten verrassen door elkaars activiteiten. Interview Typisch geraakt Kanjers van Zuid: "Het positieve, creatieve wordt benadrukt, waardoor dagelijkse strubbelingen even naar de achtergrond verdwijnen." Via een vriendin kwam Bouchra Aatif Afendi in contact met Hanneke Matthijssen. "Vanuit mijn functie bij Divers help ik mensen door hen – soms thuis, soms op afstand - te ondersteunen in de opvoeding van hun kinderen. Omdat ik zelf ontzettend geïnteresseerd ben in kunst en het culturele, leek Typisch Den Bosch me een waardevolle aanvulling op mijn werk in de wijken en zo kwam het dat de caravan zijn standplaats vond in de wijk Zuid." Bouchra vertelt verder over hoe ze samen met Hanneke op zoek gaat naar verstopte dromen en ongebruikte talenten, in de meest gemêleerde groep die ze onder haar hoede heeft. "Zoveel mensen, zoveel meningen en dus ook zoveel ideeën. Er komen meteen heel verschillende thema's op tafel tijdens de brainstorm met de dames van Zuid. Moeilijk om daar eenheid in aan te brengen.</p>	<p>Project Volkscultuur: Verwonderstraat. Organisatie: Bewoners van de Eerste Reitse Dreef. Doelgroepen: veertien amateurs en bewoners uit Noord. Waarin slaagt het project goed? De bewoners genieten nog elke dag van de kunstinstallatie (sensor en vogelgeluid). De echte vogels zijn inmiddels teruggekeerd naar de Verwonderstraat, de auto's rijden langzamer door de straat, Ome Jos speelt voor eerst sinds 40 jaar Sinterklaas voor alle 24 kinderen uit de straat op 5 dec 2010, en de bewoners zijn nu al druk aan het brainstormen wat voor kunstwerk volgend jaar in hun straat gerealiseerd gaat worden. Typisch Den Bosch overviel de bewoners met een vraag van een mevrouw uit Empel. Veertien actieve bewoners van de Eerste Reitse Dreef waren het er unaniem over eens: ze wilden dolgraag een straatnaam die beter bij hen past. Maar eerlijk is eerlijk, de straat zelf kon ook wel een opknapper gebruiken. Grijs en grijs zijn namelijk geen kenmerken die deze buurt zichzelf zou toekennen. Door de kruisbestuiving van Typisch Den Bosch hebben de yuppen in de woonhuizen aan de ene kant en de Bossche oma's en opa's in de huurhuizen aan de andere kant elkaar gevonden. Samen maakten zij een zebratapijt met hulp van vijftien mbo-leerlingen van het Hervion College die de beide zijden van de straat met elkaar verbindt – om het verkeer te confronteren met de snelheid – en bedachten ze een kunstwerk met geluid. En de nieuwe straatnaam, niet te vergeten. De Verwonderstraat bruist van energie. Interview met een van de bewoners van de Verwonderstraat: "Voorbijgangers sjezen niet meer door de wijk, maar kijken om zich heen." "De Typische aanpak is bijzonder, omdat Hanneke zich met haar team mengt onder bewoners die daar niet direct om hebben gevraagd. Dat kan ze heel goed!" André Houtman is geraakt door de daadkrachtige en doortastende aanpak. "Alleen al door er te staan met de caravan, zorgt Typisch Den Bosch voor verwondering, mensen raken geprikkeld. De meesten willen toch weten 'Hé, wat gebeurt hier?'. In zijn werk als landschapsarchitect heeft André regelmatig te maken met de ontwikkeling van woon- en werkgebieden, waarin hij ook graag gebruik maakt van de gemeenschappelijke kennis en aanwezige meningen van eindgebruikers zelf. "Met die</p>
--------------------------------	--	--	---

Hanneke kan echter snel schakelen en oppert dat vormgeving, misschien in combinatie met innerlijke en uiterlijke verzorging, een passend uitgangspunt zou kunnen zijn." Na kort beraad wordt kunstenaar Marianne van Heeswijk ingeschakeld om Azadeh, Djessy, Wendy, Sonja, Juniq, Alia, Naimai, Zouliga, Laila, Fahima, Dessi en Sylvia op artistiek vlak te begeleiden. Het resultaat liegt er niet om. "Ik was blij verrast door de creativiteit en de fantasie die gedurende de lessen oplaaide bij de kanjers van Zuid, zoals ze zichzelf zijn gaan noemen. Er zijn echt hele mooie stukken gemaakt!" Het picknickkleed, waarin alle individuele kunststukken voor de gelegenheid werden verwerkt, was ook echt een blikvanger tijdens de Familiepicknick van Zuid. Dat deed er voor de dames natuurlijk nog een schepje zelfvertrouwen bovenop. "De nieuwsgierige reacties van mensen die het picknickkleed zijn komen bewonderen gaf de dames zo'n ontzettende boost! Ineens zagen ze zichzelf een stuk sterker. Als vrouw, maar ook als moeder en opvoeder." Wat het leren presenteren van jezelf al niet met een mens kan doen. Bouchra vertelt verder: "Ongemerkt is er ook op sociaal vlak veel gebeurd. De samenwerking is hechter geworden en werpt nu nog sterker zijn vruchten af. En, heel belangrijk in het werk wat ik doe, doordat de handwerkzaamheden centraal stonden in de bijeenkomsten werd er veel vrijer gesproken over thuis, over de kinderen, over opvoedingen en over eigen ervaringen van vroeger. Dat heeft me echt geraakt. Kunst kan een vrije taal zijn voor mensen, waarmee ze zich beter kunnen uiten dan wanneer er alleen woorden worden gebruikt. In de opvoedondersteuning praten we toch al zoveel! De dames genieten zichtbaar van deze positieve draai, waarin ze ook echt iets kunnen doen." "Het maken van iets tastbaars brengt andere competenties in mensen naar boven. Het positieve, creatieve wordt benadrukt, waardoor dagelijkse strubbelingen even naar de achtergrond verdwijnen." Dat kunst door de caravan letterlijk op de stoep staat bij mensen die er anders niet aan toe komen vindt Bouchra bijzonder. "Veel van de vrouwen in mijn groep zijn bezig met overleven, op sociaal, economisch of emotioneel vlak. Zij gunnen zichzelf geen tijd voor kunst en cultuur, of weten de weg niet naar hun creatieve talenten. En dat terwijl ze het wel degelijk in zich hebben! Door Typisch Den Bosch, en helemaal in samenwerking met Divers, wordt het mogelijk. Dichtbij zijn is voor hen juist zo belangrijk."

ervaringen op zak, was ik vooraf extra benieuwd naar de belevingen die onze straat – de Eerste Reitse Dreef - te wachten stonden. Het gekke voor mij was dat ik vanuit eigen praktijk gewend ben te starten met een directe aanleiding voor de verandering, en dat dit bij Typisch Den Bosch precies niet het geval is. Daar wordt de aanleiding gecreëerd door mensen zelf." Dat de broeikas van ideeën concreet is geworden in zo'n compleet concept heeft de meeste bewoners doen glimmen van trots. "Veel van wat er uiteindelijk is gerealiseerd konden we zelf maken. Ook al verbindt Typisch Den Bosch vaak amateurs aan professionals, bij ons bleek in de uitvoering dat de Eerste Reitse Dreef een heleboel vakkundige en getalenteerde mensen in huis heeft," aldus André. "En de Verwonderstraat heeft nog steeds impact! Voorbijgangers sjezen niet meer door de wijk, maar kijken om zich heen. Mensen gedragen zich nieuwsgieriger dan we gewend waren. Precies wat we voor ogen hadden." Volgens André is dit de mooiste manier van kunst in de openbare ruimte. "Mensen zien kunst vaak als een bouwsel dat iets uit moet beelden. De projecten van Typisch Den Bosch zijn niet objectgericht, maar gefocust op het proces en op de participatie van Bosschenaren. Zoals bij ons, waar de samenwerking tussen bestaande en nieuwe bewoners, tussen jong en oud, ieders blik heeft verruimd. We hebben op alle vlakken buiten de gebaande paden gewerkt en dat maakt indruk." Na deze ervaring hoopt André dat meer mensen buiten hun kaders kunnen kijken. "Als we vaker, zowel privé als in ons werk, vanuit deze positieve creatieve intentie handelen, gaan er ineens heel veel meer deuren voor ons open."

Sittard-Geleen	Mama's Pride: gratis popfestival op Moederdag, waar op veel mensen afkomen. Laagdrempelig en goede muziek. Aparte stichting organiseert. Doelgroepen: eigenlijk iedereen.	Diverse projecten cultuureducatie op de basisscholen. Goede ingangen bij de basisscholen en een goede wijze waarop de projecten worden gebracht. Wordt georganiseerd door Artamuse, centrum voor muziek, dans en cultuureducatie i.s.m. de scholen en culturele instellingen.	Troubadours, cd en boekje van troubadours uit de regio: populair bij ouderen. Wordt georganiseerd door afd Stedelijke Historie en Archologie van Museum Het Domein. Succes is te danken aan de naam- en inhoudsbekendheid van de liedjes van de troubadours (emotie).
DRENTHE	Cultuur/amateurloket. Organisatie: Gemeente Noordenveld i.s.m. K&C Drenthe. Doelgroep: Brede cultuurveld/amateurveld. 1 loket, 1 aanspreekpunt, netwerkvorming, samenwerking en gezamenlijke presentaties.	Hip Hop School. Organisatie: Scala Hoogeveen i.s.m. particulier initiatief. Doelgroep: Jongeren in diverse wijken. Groot bereik en deelname onder de doelgroep.	Symposium Volkscultuur. Organisatie: K&C Drenthe, KCO Overijssel. Doelgroep: Amateurveld + Professionele aanbieders. Nieuwe plannen, samenwerking tussen diverse disciplines.
Apeldoorn	Platform Amateurkunst SpektAKel, onderdeel van centrum voor kunsteducatie Markant. Doelgroep: verenigingen voor amateurkunst en ongeorganiseerde amateurkunstenaars. Het project slaagt erin amateurkunstenaars te bereiken die normaal niet zo zichtbaar zijn, omdat ze niet zijn aangesloten bij een vereniging.	Realisatie combinatiefunctionarissen cultuur door Markant en CODA, in samenwerking met basisonderwijs asisschooljeugd. Er vinden nu veel meer activiteiten op het gebied van kunst en cultuur plaats op de basisscholen, zowel binnen- als buitenschools. Er is een direct verband gelegd tussen binnen- en buitenschools aanbod.	Nog niet zo'n sprekend voorbeeld gerealiseerd.
Tilburg	Bereik nieuwe doelgroepen: dit lukt redelijk tot goed. De uitvoerende organisatie (Art Fact, voorheen Stichting Amateurkunst) is een samenwerkingsverband aangegaan met het jongerenwerk en met de Nieuwe Vorst, een middelgroot theater dat de scouting en soms de begeleiding van deze groepen op zich neemt.	Het uitzetten van interne cultuurcoördinatoren door Cist. Doelgroep: het primair en voortgezet onderwijs. Loopt goed omdat er breed draagvlak is in het onderwijs voor deze functies.	Monumentenlijst immaterieel erfgoed door Stedelijk Museum Tilburg. Doelgroep: Alle Tilburgers. Doel: Culturele eigenheden van alle Tilburgers bij elkaar zetten waardoor ze voor het nageslacht bewaard blijven.
Zwolle	Steunpunt amateurkunst door Kunst&Zo. Gericht op (on)georganiseerde amateurkunst. Project slaagt in ondersteunen van amateurkunst (o.a. verenigingen), aanjagen en verbindingen leggen in het amateurkunstveld.	Cultuur op maat door Muzerie. Doelgroep: Leerlingen voortgezet onderwijs, tevens speciaal onderwijs. Doel: Bereiken van jongeren met doel om ze met kunst en cultuur in aanraking te doen komen. Vrijwel alle culturele instellingen doen mee.	Project Volkscultuur - Historisch Centrum Overijssel. Doelgroep: Gehele Zwolse bevolking (bereik) en per project focus op wisselende bevolkingsgroep. Medewerking verkrijgen van de bevolkingsgroep waar het in het project (gericht op laagdrempelige kennismaking met multicultureel erfgoed) om draait
Alkmaar	Music4U Organisatie: Trompetterkorps en Soli deo Gloria Doelgroep: Primair onderwijs. Het bereiken van nieuwe doelgroepen bij Amateurverenigingen.	Cultuurprimair. Organisatie: Artiance Centrum voor de Kunsten. Doelgroep: Primair onderwijs. Doel: Het bereiken van alle kinderen in het primair onderwijs met een divers cultureel aanbod.	Website/portal. Organisatie: Bibliotheek, Stedelijk Museum en Regionaal archief. Doelgroep: Alle Alkmaarders. Doel: Het toegankelijk maken en koppelen van drie verschillende catalogi voor een brede laag van de bevolking.
Venlo	Wervingsacties nieuwe jeugdleden amateurverenigingen door diverse amateurverenigingen in Venlo. Doelgroep: Jeugdleden tot 23 jaar. Enthousiasme bij betrekken van jeugdigen ondanks imago verenigingsleven (soms i.s.m. basisscholen).	Muziek in School 2009 - 2012. Regionale scholenkoepels Kerobei, Akkoord!-po en Fortior. Doelgroep: Kinderen basisscholen (plm 8000). Project gaat een brug slaan naar cultuureducatie, naschoolse opvang en inzet amateurverenigingen.	Kinderschuttersfeest' Akkermansgilde Venlo (= schutterij). Doelgroep: Jeugdigen (ivm dreigende vergrijzing gilde). Na een pilot in 2010 wil de organisatie een vervolg doen in 2012, mogelijk begin nieuwe traditie?

Haarlemmermeer	<p>Artquake open air festival, organisatie: Artquake (nu Duyker) doelgroep: met name jongeren financiële bijdrage gemeente. Een kleinschalig festival dat naast een aantal bekende namen vooral ook regionale bands programmeert. jongeren wordt uitgedaagd dmv workshops een actieve rol op het festival te hebben. lokale bandjes krijgen zendtijd. Het festival is herkenbaar voor de Haarlemmermeerse jeugd.</p>	<p>Cultuurparcours organisatie: Pier K doelgroep: leerlingen in het voortgezet onderwijs (via scholen) financiële bijdrage gemeente. Alle scholen uit de Haarlemmermeer die in de doelgroep vallen doen mee met het project. Dit betekent een bereik van 100%. Dankzij het cultuurparcours maken de leerlingen kennis met allerlei uitingen van cultuur.</p>	<p>Verhalen delen in dorps huis Zwaanshoek. Organisatie: vrijwilliger (amateur), via een stichting doelgroep: (oudere) inwoners van Zwaanshoek financiële bijdrage gemeente. Voor een klein bedrag wordt een aansprekend project georganiseerd dat leeft in Zwaanshoek. De verhalen die verzameld worden, worden gebundeld en uitgegeven.</p>
-----------------------	--	--	---